ateitis

Rugsėjis 1977·7

2
ALp 1786

ateitis 1977 RUGSĖJIS/SEPTEMBER Vol.LXVII No.7

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas

Miške (eil.) — J. Baltrušaitis 213
ANTAI... — K. Trimakas 214
Kaip šveicaras patenka į lietuvių tarpą — prof. dr. J. Eretas 216
JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos padėtis: laikinas snaudulys ar išdžiūvęs šaltinis — Petras V. Kisielius 222
Eilėraščiai — Vl. Šlaitas 226
ATVIRAI: Kritiškas žvilgsnis į Studentų Ateitininkų Sąjungą — V. Nakas, V. Volertas, D. Norvilaitė ir Ž. Kliorytė 230
Atsinaujinimo pradinė patirtis (II) — Clevelando studentai ir Toronto vyr. moksleiviai 235
ATŽALOS: Tikinčiųjų moksleivių persekiojimas okup. Lietuvoje — A. Lelis .. 236
Ginto pasaka — G. Zaranka 237
Lietuvių tautos atstovė — R. Veselkaitė 237
Draugų įtaka — Rita Kutkutė 237
Pripažinimas — V. Nakaitė 237
Mūsų įtaka pasauliui — Rasa Kutkutė 238
Jei laimėčiau milijoną — R. Duobaitė 238
Atsisveikinimo žodžiai su Pr. Dielininkaičio "abiturientais" 239
VEIKLA 240
LAIŠKAI 248

Nuotraukos: Alg. Grigaičio (viršely, 213, 222, 226-227), I. Damušytės (visos 244-245), Z. Degučio (239), J. Kuprio (230), B. Lukošiūno (247), P. Mališkos (233, 241-III ir IV), V. Musionytės (234, 241-I, II, V), L. Vitkaus (234). Rimto Tarabildos grafika (228-229; nuotr. K. Trimako) ir Ž. Veselkaitės piešinys.

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.
Redaktoriai: dr. Algis Norvilas ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: Marija Eivaitė, Vilija Eivaitė (meninė priežiūra), Petras V. Kisielius, Daina Kojelytė, Jonas Kuprys (fotografija), Roma Olšauskaitė, dr. Antanas Razma ir dr. Linas Sidrys.
Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: (312) 424-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 7.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 5.00 dol.; visur kitur — 5.00 dol.

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave, Chicago, IL. 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $7.00. Single copy$1.00. Second Class postage paid at Chicago, Illinois.

LTSR valst. respublikinė biblioteka

MIŠKE

Jurgis Baltrušaitis

Miškas tyli... Neprabilsta...
Nebyli anksti diena, —
Lapas kaitry nesuvirpsta,
Nė šešėlio margana...

Prie šalitakio, varpeliai
Slypi pustamsio ūksmėj, —
Auksu žvilgantie tarpeliai
Išsiklostė pažemėj...

Vien skambiai tik sukvatoja
Miško paukštis tarp šakų,
Vien tik kruoščiasi — bėgioja
Darbščios skruzdės ant takų...

Va! Ant snaudulio paviršiaus
Bėga linksmas švilpesys
Ir auksuotasai sumišęs
Žemėn lapas greit nukris...

Tolin, gylin žvilgsnius telki! —
Šlama, virpsmas nuostabus...
Tik mąstyk, tiktai įžvelki,
Sužinosi, aišku bus!

antai...

Vakaruose poezija linkusi virsti žaidimu ar psichoanalizės seansu, tuo tarpu Rytuose už ją vis dar mokama gyvenimu, kai kada ir mirtimi. Rytų Europoje autentiškai poezijai tenka pabūti ir religija, ir politika, ir pranašyste... Lietuva yra. Jos esimas priklauso nuo mūsų. Kažkur — ir, tur būt, didele dalimi, — ji priklauso ir nuo poezijos.

Tomas Venclova

POEZIJA: Įkvėptas žodis

Pakeliančio žodžio — tokio, kuris liudytų tiesą ir dvasią, — reikia, kad žmogus nešliaužtų pažemiu, tesirūpindamas duona, drabužiu, smagumais. Tokiuo žodžiu gali tapti poezija, jei ji įkvėpta, ... jei joje, anot Tomo Venclovos, prabyla jau "ne poetas, o kažkokia aukštesnė jėga: krikščionis ją pavadintų Dievu, agnostikas — tur būt, kalbos giliaisiais sluoksniais" *(Draugo* kultūr. priede, liepos 8*)*.

Pavadinęs poeziją "paslaptingu žmogaus sielos sužydėjimu" ir jos branginimo pasigedęs šių laikų mūsų visuomenėje, Leonardas Andriekus savo kalboje 1974 m. Poezijos pavasario šventėje Chicagoje metė šūkį: "Grąžinkime poeziją į gyvenimą" (*Draugo* kultūr. priede, 1974, birželio 15). Šiam uždaviniui atlikti jo visas žvilgsnis buvo nukreiptas į pačią visuomenę. Gi šių metų šventės prelegentas Tomas Venclova poezijos vertinime daugiausia dėmesio kreipia į jos pačios autentiškumą.

Taigi ne visa poezija yra autentiška ir, ta prasme, ne visas eiles verta "grąžinti į gyvenimą". Ačiū Dievui, lietuviai poetai, bent išeivijoj turėdami laisvas sąlygas, to autentiškumo siekia ir todėl nusipelno visuomenės platesnio susidomėjimo (tik retais atvejais gal kai kurių užsidariusiųjų kalba su savim nė negali būti grąžinama gyveniman).

DEMONSTRACIJOS: Už žmogaus teises

Helsinkio aktą pasirašiusių 35 valstybių tolimesnis pasitarimas Belgrade sudaro progą viešumon kelti sovietų daromus prasižengimus prieš tame akte garantuotas žmogaus teises.

Ta kryptimi ir veikiama. Sovietų vykdomi žmogaus teisių pažeidimai registruojami ir pateikiami atitinkamoms JAV įstaigoms. Didesniam efektui sukelti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga, vadovaujant vicepirm. politiniams reikalams Viktorui Nakui, ėmėsi iniciatyvos organizuoti demonstraciją Washingtone. Talkon pakviesti latviai ir estai bei visi lietuvių išeivių vadovaujantieji veiksniai.

Demonstracijų tikslas — pasauliui parodyti, kad 1. Helsinkio aktas, garantuojąs žmogaus teises, Sovietų Sąjungos nuolat pažeidžiamas Pabaltijy ir 2. tie neteisėtai okupuoti Pabaltijo kraštai turi teisę į politinį apsisprendimą.

Demonstracijos įvyksta rugsėjo 24 d. Jų pasisekimas priklauso nuo strategiškai gero suplanavimo, gausaus dalyvavimo bei finansinės paramos.

LENKAI: ... ir Lietuva

Nors mūsų ir mūsų kaimyninių tautų ateitis dar labai miglota, o neturint valstybės ne laikas valstybių sienas nustatinėti, tačiau, mus, lietuvius, ne tik nustebino, bet ir sąlyginiai pradžiugino tremtinių Lenkijos vyriausybės premjero K. Sabbaro pareiškimas, kad "šių laikų lenkų troškimas yra matyti Lietuvą visiškai laisvą ir nepriklausomą ... su sostine Vilniumi" (*Tėviškės Žiburiai,* birželio 9). Pokalbyje premjeras pareiškė: Vilnių "mielu noru grąžinsime, jei bus leista veikti mūsų rankai Kaune" (tą sąlygą "tektų aptarti su Lietuvos vyriausybe", bet toji sąlyga nebūtų mažinimas Lietuvos suvereniteto).

Nors tokios neišaiškintos sąlygos ir neišblaško visų abejonių, tačiau tremtiniams lenkams vadovaujančiojo palankus nusistatymas duoda vilčių tinkamesniam lenkų-lietuvių santykių sprendimui (deja, iš tuose pačiuose *Tėviškės Žiburiuose* gegužės 19 d. spausdinamo straipsnio "Lenkams užkliuvo paviljonai" matyti, kad ne visi lenkai dalinasi tuo teigiamu nusistatymu).

TELEVIZIJA: ... ir vaikai

Ne tik ką išrasti, bet ir išradus tinkamai panaudoti žmogus turi turėti išminties. Taip yra ir su televizija, vienu didžiųjų šių laikų išradimų.

Masiniame jos naudojimo laikotarpyje 1952-1972 m. JAV jaunimo kriminalinių nusikaltimų skaičius padidėjo 1600 procentų. Nors ir negalima televizijai suversti visą kaltę, tačiau yra susektas ryšys tarp televizijos žiūrėjimo ir jaunimo nusikaltimų.

Televizijos neigiamą įtaką vieni įžvelgia jos programų temose, vaizduojančiose nusikaltimus ir žudynes. Kiti žvelgia giliau ir plačiau, t.y. jau pačiame fakte, kad priešmokyklinio amžiaus vaikai JAV praleidžia daugiau negu trečdalį savo laiko (neskaitant miego) žiūrėdami televiziją. Toks pasyvus, nieko iš jų nereikalaująs, nekūrybingas ir nerealus laiko praleidimas prisideda prie jų pačių pasyvumo, neatsižvelgimo į kitus, nesiskaitymo su kitų turtu ir net su kitų gyvybe.

Patariama priešmokyklinio amžiaus vaikams televizijos žiūrėjimą labai apriboti (ar net visai neleisti žiūrėti), o mokyklinio amžiaus vaikams — tinkamai kontroliuoti su suaugusių priežiūra, padarant ją ne vien pramoga, bet ir auklėjimu. Parinktos geresnės programos gali ir turi sukelti jausmų ir klausimų, kurie būtų su vyresniaisiais pasidalinami ir išsiaiškinami.

BAŽNYČIA: ... ir visuomeniniai mokslai

Ateities Bažnyčios gyvenime visuomeninių mokslų, kaip sociologijos, psichologijos, demografijos, svarba buvo pripažinta, pakviečiant visą eilę tų mokslų specialistų į trijų dienų Europos ir Amerikos teologų pasitarimą Notre Dame universitete, South Bend, Ind., JAV. Tų pasitarimų tikslas — aptarti sritis, kurias teologija ir visuomeniniai mokslai turėtų nagrinėti, ruošiantis sekančiam visuotiniam Bažnyčios suvažiavimui.

BAŽNYČIA: ... ir vidiniai konfliktai

Betgi naujas visuotinis Bažnyčios suvažiavimas nėra nei šaukiamas, nei Bažnyčios viršūnėse planuojamas. Iš tiesų gal dar nėra susidorota su paskutiniojo suvažiavimo pasėkomis.

II Vatikano suvažiavimo metu kilęs optimizmas, jei ne visai dingęs, tai bent nėra taip viešai demonstruojamas. Plyšys tarp teologų ir vyskupų yra gerokai padidėjęs. Ganytojai daugiau linkę vesti tikinčiuosius nuo amžių išmintu dogmų ir moralės keliu. Nemaža teologų ieško naujų kelių, kurie, anuo požiūriu, yra nepriimtini, pvz. kad ir daugelį nustebinęs moralės aiškinimas lyties srity Amerikos Teologų Sąjungos paruoštoje knygoje Human Sexuality. Antra vertus, schizma graso ne liberalieji, bet tradicionalistai, vadovaujami lotynų kalbą Mišiose pamėgusio prancūzų arkivysk. Lafabre. Ir matomai nepažengta daug ir nei krikščionių vienijimosi pastangomis: nors atmosfera tarp krikščionių daug draugiškesnė, tačiau teologų komisijų svarbūs nutarimai taip ir lieka gyvenime nepritaikomi. Gi dabartinis popiežius Paulius VI jau tiek senas, kad jis daugiau žiūri, kas po jo paims Bažnyčios vairą, negu į naują visuotinį suvažiavimą, kuris atidarytų duris tolimesniam Bažnyčios ieškojimui.

TARYBA: Naujas akstinas?

Pagal Ateitininkų Federacijos konstituciją, "Federacijos Taryba yra ateitininkų kūrybinės iniciatyvos ir ideologinės interpretacijos organas. Ji ateitininkų principų šviesoje aptaria laiko keliamas problemas bei aktualius gyvenimo reiškinius; studijuoja ateitininkų veiklos būdus ir priemones..."

Tarybos rinkimų daviniai jau paskelbti (žr. *Ateitį,* birželio nr., 206 psl.). Išrinktųjų apimtis daugeliu atžvilgių gana plati: pagal kraštus — 12 iš JAV, 2 iš Kanados ir 1 iš Brazilijos (nors sunkiau palaikyti ryšius, tačiau yra gera, kad Taryboj būtų atstovaujami įvairių kraštų ateitininkai; ji juk ne vieno krašto, bet viso pasaulio ateitininkų organas, nors sunkiau palaikyti ryšius ir kitų kraštų nariai gali ir turėtų savo įnašu plėsti Tarybos svarstymų akiratį. Būtų buvę gera turėti po vieną narį ir iš Europos ir iš Australijos). Amžiumi proporcija gera: du vyresnieji (60 su viršum metų), dešimt "viduramžininkų" (30-60 m. amž.) ir trys jaunesnės kartos (neturį 30 m.). Pašaukimo atžvilgiu — 12 pasauliečių ir 3 kunigai. Lyties atžvilgiu: — 11 vyrų ir 4 moterys (gaila, moterų skaičius galėtų ir turėtų būti didesnis).

Gerai funkcijonuojanti Taryba gali būti akstinu, kreipiančiu ir gyvinančiu ateitininkų veiklą. Darbą pradedančiai naujai Tarybai, susirenkančiai rugpiūčio 6 d. Dainavoj, JAV, linkime išminties ir ištvermės.

Kęstutis Trimakas

UKMERGĖ
DELTUVA
LAIBIŠKIS
PAŠILĖ
BUKONYS
BERNOTIŠKIS
ŽEIMIAI
PANOTERIAI
PAGELEŽIAI
PABAIŠKAS
VEPRIAI
ŽEIMIAI
ILGABRADAI
KULVA
JONAVA
BALTROMIŠKĖ
BAGASLAV
DIDIEJI IBENAI
RIMKAI
SKARULIAI
UPNINKAI
GAIŽIŪNAI
PERELOZAI
GELVONAI
DUMSIAI
PAŠKUTIŠKIAI
GEGUŽINĖ
KALNĖNAI
LAPĖS
TURŽĖNAI
UŽUSALIAI
KARMĖLAVA
ČIOBIŠKIS
PALOMENIS
PALEMONAS
LIVINTAI
KRIVONYS
PRAVIENIŠKĖS
PAMIERIS
KAUNAS
PILK.
RUMŠIŠKĖS
KAIŠIADORYS
PAŽAISLIS
ŽASLIAI
ŽIEŽMARIAI
MARGININKAI
KRUONIS
STRĖVA
KIETAVIŠKĖS
DARSŪNIŠKIS
DŪDIŠKĖS
KALVIAI
PAKUONIS
BEIŽIONYS
VILŪNAI
SEMELIŠKĖS
ASMINTA
ŠVENČIUS
VAISIETIS
SUNDAKAI
UŽUGUOSTIS
AKMENA
GEDANIŲ KLN.
258
JIEZNAS
STAKLIŠKĖS
PILK.
AUKŠTADVARIS
SPINDŽIUS
NEMAJŪNAI
VERNEJUS
PUNIA
PILK.
BUTRIMONYS
RŪDIS

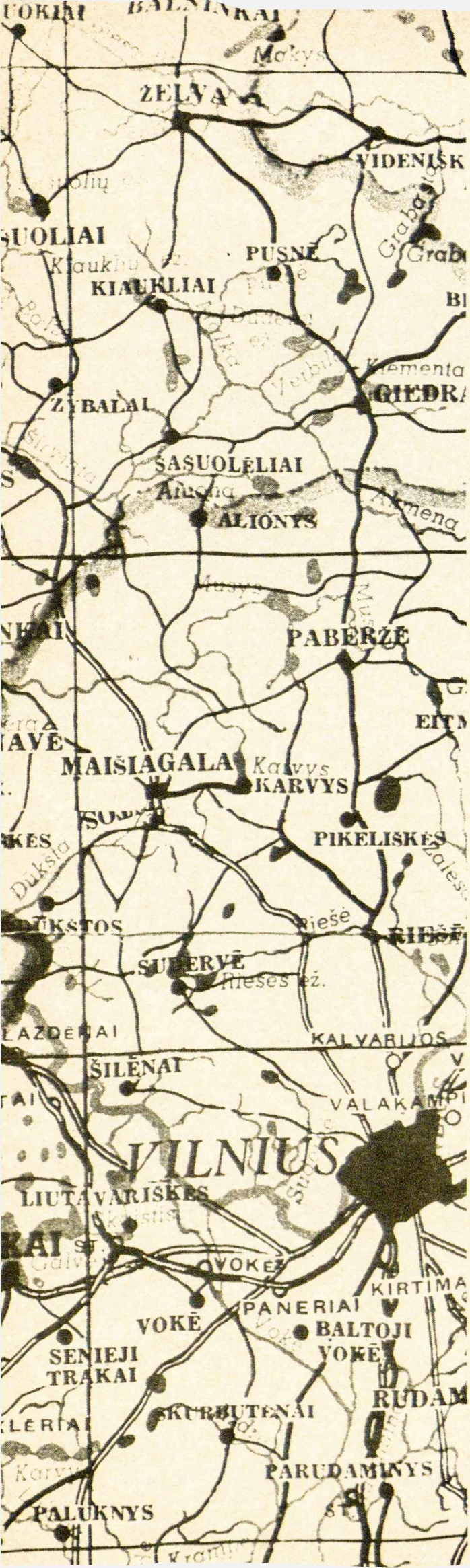

KAIP ŠVEICARAS PATENKA Į LIETUVIŲ TARPĄ

Prof. dr. Juozo Ereto atsiminimai.

Ši kalba buvo pasakyta Lietuvos Nepriklausomybės minėjime šių metų vasario 12 dieną Muenchene, Vokietijoje (nurašyta nuo magnetofono juostelės).

Manęs prašė papasakoti, kaip šveicaras patenka į lietuvių tarpą.

Tai buvo 1917 m. Friburgo universitete studijavau filologiją, ir profesorius sakydavo "Turit studijuoti indogermanistiką, kuria niekas jau nebekalba. Bet jeigu norit žinoti, kaip tai buvo anais laikais, prieš tūkstančius metų, išmokit lietuviškai". Profesorius davė keletą pavyzdžių. Man pasidarė labai įdomu. Profesorius, pamatęs, kad aš tuo stebiuosi, pasakė, kad Friburge yra visa kolonija lietuvių, kad galima išgirst, kaip jie kalba. Man pasidarė labai įdomu, nes žinojau, jog lietuvių kalba yra sanskrito kalbos, senų indų kalbos sesuo. Tokia retenybė! Kokia laimė patekti į lietuvių kompaniją! Buvau supažindintas ir pirmą kartą išgirdau tą kalbą, kurią paskui išmokau šiaip taip. Lietuviai taip pat džiaugėsi, kad šveicaras nori išmokti lietuviškai. Spausdintos gramatikos nebuvo. Tat jie man išrašydavo lekciją vieną po kitos. 1917 metais, bestudijuojant, prieš ir po susirinkimų lietuviai mane klausdavo, ar išmokau savo lekciją. Tokiu būdu pradėjau išmokti lietuviškai. Tada jie mane paklausė, ar nenorėčiau praktikuoti tos kalbos Lietuvoje. Ten esą netrūksta gražių mergaičių, kurios su malonumu išmokytų daugiau. Tai buvo neblogai, ir taip susirišau su šita kalba. Tai ir buvo mano didžiausias filologinis pergyvenimas — susipažinti su sanskrito sesute ir ją "vesti", jeigu taip galima pasakyti.

Vėliau, 1917 m. Lozanoj įsitaisė Lietuvių spaudos biuras. Dar Lietuvos, kaip valstybės, nebuvo. Jiems reikėjo sekretoriaus, nes lietuviai nemokėjo gerai Vakarų kalbų. Jis ir pakvietė mane — mokantį kalbas — į sekretorius, kad, su jais bendraudamas, dar geriau lietuviškai išmokčiau. O ir studijuoti toliau galėsiu. Persikėliau iš Friburgo į Lozaną ir ten, dar karo metu, sekretoriavau. Išleidom ten žurnalą "Lietuen" vokiškai kalbantiems ir "La Lithuania" prancūziškai kalbantiems. Tokiu būdu ten įaugau į lietuvišką atmosferą.

Vieną gražią dieną atvyko vienas liesas, išdžiūvęs studentas Mykolas Ašmys iš Klaipėdos krašto. Išdžiūvęs, tai pamaniau sau, — ne visai sveikas. Man buvo 21 metai, jam — 28. Papasakojo savo istoriją:

Padaręs Klaipėdos krašte abitūrą, pradėjo studijuoti Karaliaučiuj, paskui persikėlė į Halle Vokietijoj, kur įteikė disertaciją daktaro laipsniui gauti. Labai įdomi ta disertacija. Ašmys buvo didelis patriotas Klaipėdos krašte. Kad vokiečiai buvo padarę statistiką, esą lietuviai Klaipėdos krašte yra didesni kriminalistai, negu vokiečiai, jis baisiai užsigavo. Ir tuoj pradėjo studijuoti statistikas, ar tikrai taip yra. Ir išėjo, kad nieko panašaus — vokiečių kriminalistika Klaipėdos krašte buvo kur kas didesnė negu lietuvių. Ėmė ir parašė apie tai disertaciją. Bet Hallės un-tas jo disertacijos nepriėmė. Tai kur gi važiuosi? — Į Šveicariją! Tai tradicinis laisvės kraštas. Atvažiavo į Friburgą, kur un-tas pripažino, kad o disertacija visai rimta ir po dviejų-trijų semestrų bus galima duoti daktaro laipsnį. Tada Ašmys mane paprašė padėti jam truputį tiktai kalbos atžvilgiu. Tokiu būdu jis išmoko daugiau vokiškai, o aš daugiau lietuviškai, ir disertacija buvo įteikta ir profesorių priimta. Mes labai džiaugėmės.

Mirštąs jaunas lietuvis prašo Eretą "nors vieneriems metams" vykti į Lietuvą. Šis, būdamas 23 m. amžiaus, atsisako profesūros Italijoj ir vyksta į nežinią — į Lietuvą. ".. išvykau vieneriems metams į Lietuvą... ir iš vienerių pasidarė dvidešimt vieneri metai!..."

Deja, 1918 metų rudenį užėjo pirmą kartą ta baisi liga — hispanka — gripas. Epidemija apėmė visą Europą ir nušlavė tūkstančių tūkstančius žmonių. Tai buvo baisi liga. Ir Ašmys, kuris studijavo un-te ir gyveno sanatorijoj virš Lozanos, buvo paguldytas į lovą. Tuomet jis, mane pasišaukęs, sakė: "Žinai, Juozai, mirsiu"... Ir man taip griaudu buvo atsisveikint tuo metu, kai Lietuva kaip tik atsistojo ant kojų, atgavo vėl po 123 metų laisvę... "Dabar, kaip aš būčiau pasiruošęs dirbti! Suprask mano situaciją. Juozai, jeigu aš mirsiu — prisiek, kad tu mano vietoj važiuosi į Lietuvą..." Kas man daryti? Aš turėjau kitą pakvietimą. Italai mane buvo kvietę — karui pasibaigus — į Paduos-Venecijos universitetą germanistikai dėstyti. Norėjo šveicaro, kuris kiek neutraliau atpasakotų istoriją. Pagunda buvo labai didelė važiuoti. Man tada tebuvo 23 meteliai. O čia kviečia profesoriauti! — Na, tai jau būtinai! Bet, kai man dabar prietelius ištiesė šąlančią ranką, negalėjau ištvert. Jis man pasakė: "Važiuok nors vieneriems metams ir liksi visą amžių!" Norėdamas palengvinti jam mirtį, sutikau. Jis mirė, ir mes jį palaidojom gruodžio 6 d. 1918 metais trigubame karste, kad vėliau būtų galima perkelt į neprikausomą Lietuvą. Deja, jo draugai klaipėdiečiai vis delsė ir delsė, ir negalėjo būti tuomet perkeltas. Gal ateity — kai Lietuva iš naujo prisikels?!

O aš išvykau vieneriems metams į Lietuvą, ir iš vienerių pasidarė dvidešimt vieneri metai!.. Ir dabar būčiau Lietuvoj, kur aš radau sau žmoną, kur sukūriau šeimą ir kur aš šiandien dar turiu savo žemės — tai yra kapai dviejų sūnelių, vaikelių, kurie ten mirė. Aš turiu dar teisę į Lietuvos žemelę!..

Lietuvoj iš tikrųjų man buvo didelis džiaugsmas. Pakliuvau į užsienio reikalų ministeriją ypač informacijai sutvarkyti. 1920 m. paprašė ministeris dr. Purickis, kuris Friburge su manim buvo baigęs mokslus, įkurti telegrafo-telegramų agentūrą. Prancūzai turėjo "Havas", vokiečiai turėjo "Wolf", anglai — "Reuter", ir mes turėjom turėti. Ir mes turėjom siųsti žinias į visą pasaulį apie savo kraštą, kad pasaulis žinotų, jog yra Lietuva; ir kad iš pasaulio gautume žinių ir praturtintume savo gyvenimą. Tai padariau. Tapau įkūrėju tos agentūros ir buvau pirmuoju jos direktoriumi. Reikėjo pagalvoti, kaip pavadinti agentūrą? Buvo siūlyta pavadinti "Litopress", pagal latvių "Latopress". Bet truputį per ilgas žodis. Dalyvaujant ministeriui Klimui, viceministeriui, ir departamento direktoriui Balučiui ir man, nusprendėm vardą "LTA" — Lietuvos telegramų agentūra. Bet labai sunku ištart. Tada Klimas pasiūlė pridėti vieną raidę: "Kadangi įkūrėjas ir direktorius (Eretas) prasideda E, pridėkim tą "E". "Ir išėjo "ELTA". Nutarė, kad labai lengva ištarti ir kad tai bus drauge paminklas direktoriui... Ką aš galėjau

padaryti — du balsai prieš vieną. Tą vardą taip ir priėmė.

Aš tą atsitikimą priimu gana linksmai; truputį juokinga, nes mane liečia. Aš atvažiavau čia ne savęs pagarbint, bet džiaugiuos, kad susirinkom ir, aplamai, kad galim kalbėti apie tokius dalykus. Tai iškeliu dėl to, kad tai yra tiltas, kuris mus riša šiandien.

"ELTA" Lietuvoj pasiliko. Žinoma, ji yra "Tasso" skyrius, bet aparatas yra. Kai sugrįšim, "Tassas" atkris, ir "ELTA" pasiliks... Vakaruose taip pat reikėjo įkurti ELTĄ. Visur — Italijoj, Vokietijoj, Šveicarijoj, ir ypač Amerikoj ELTA pasiliko. Lietuvoj, tradicinė ELTA dabar raudonuoja, bet tai kartą susitvarkys. Antroji ELTA pas mus, Vakruose. Tai yra tiltas, per kurį mes galėsim vėliau persikelti į Lietuvą.

Kai tik buvau pradėjęs organizuoti ELTĄ, atsirado galimybė persikelti iš Kauno į Vilnių. O tas Vilnius — apšepęs buvo!.. Neturit supratimo, kaip jis atrodė.

Kai atvažiavau, jaunas šveicaras, 1919 m. spalio 18 d., mane apgyvendino "Metropolio" viešbuty. Pasakė: čia visi diplomatai, dideli ponai. O man tik 23 metai! Deja, tada dar žiurkės bėgiojo po geriausią Lietuvos viešbutį, bet niekam negalėjai parodyti, kad esi nepatenkintas.

"Staiga lenkai Vilnių užpuolė. Ir liko atskirti keli šimtai valdininkų. Viceministras ir sako: Eretai, užsidėk šveicarų karininko uniformą — važiuok traukiniu į Vilnių ir atgabenk juos!"

Taip mes pradėjom kurti Lietuvą iš nieko. Kai kada negaudavome algos. Iš amerikiečių armijos algos vietoj gaudavom kaklaraiščių, apvalkalų, marškinių, kostiumų. Ir visi buvom patenkinti. Laisvę reikia statyt aukščiau už viską. Ir persikėlėm iš Kauno į Vilnių. Siuntėm šimtus valdininkų į ten. Staiga lenkai, generolas Želigovskis užpuolė Vilnių, ir liko atskirti tie keli šimtai valdininkų. O mūsų užsienio reikalų ministerija tik diplomatijos dėlei buvo pasilikusi Kaune. Ir kaip dabar tuos valdininkus atgauti? Juk tada mes neturėjom žmonių valdininkų vietoms užimti. Sumanusis Petras Klimas, viceministras ir sako: "Eretai, užsidėk šveicarų karininko uniformą (aš esu šveicarų karininkas. Buvau savo uniformą nusivežęs į Lietuvą — nežinau kam — gal taip Dievas norėjo) — važiuok traukiniu į Vilnių ir atgabenk juos! Manys, kad tu esi siųstas Tautų Sąjungos. Ten kalbėk su visais tik prancūziškai dėl to, kad lenkų galva pramušta dėl prancūzų kalbos". Ir iš tikrųjų susisiekėm telegrafu su lenkais Vilniuje. Jie atsakė, kad galit atsiųsti traukinį, ir pamatysime. Aš užsidėjau uniformą ir pats vienas ilgiausiame traukiny, garvežy važiavau... Prie Lentvaravos sustabdė lenkai, liepė išlipti. Aš prabilau prancūziškai. Lenkai apsidžiaugė, pradėjo ir jie kits kitą kalbint prancūziškai. O aš, kaip niekur nieko, paprašiau, kad duotų man automobilį į Vilnių. Jie manė, tur būt, kad aš iš Tautų Sąjungos. O kad aš tik leitenantas, Šveicarijos karininkas — to aš nesakiau. Jie pasakė, kad neturi automobilio. "Tai duokit arklį" — pasakiau. Taip ir buvo — ant arklio įjojau į Vilnių! Nurodė man į lietuvių gimnazijos namus, ten, sako, yra lietuviai. Kai įėjau — baisus vaizdas! Keturi aukštai buvo prigrūsti mūsų žmonių — keli šimtai. Tai buvo naktis, apie 2 val. ryto. Visi gulėjo, kur tik kas tilpo — nei lovų, ne šieno nebuvo. Vienas kitą žadino ir sakė: "Iš Tautų Sąjungos atvažiavo karininkas ir visus išlaisvins". Žinot, gražios mergelės, kurios čia esat susirinkusios — tiek bučkių savo gyvenime nesu gavęs, kaip aną naktį... Tai prisimenu ir dabar su malonumu...

Išmiegojau jų tarpe, nes nebuvo jokios kitos galimybės Vilniuj. Rytojaus dienai, 8 valandai užsakiau traukinį. Lenkai davė automobilį į stotį nuvažiuot, nes esu "iš Tautų Sąjungos"... aš tylėjau, kad esu tik iš Kauno... Tiek daug buvo žmonių, ne tik valdininkai, bet ir pusė miesto norėjo bėgti nuo lenkų. Sudarėm komisiją, kuri turėjo rūšiuoti visus norinčius bėgti iš Vilniaus. Kauno stoty tas pats atsibučiavimas. Kad aš likau gyvas — pats stebiuosi... Tai prisimenu su dideliu džiaugsmu, ką mažas leitenančiukas galėjo Lietuvai padaryti, pasitarnauti. Tai pasakoju ne savo garbei, bet kad tai malonu po šešiasdešimties metų prisimint.

Lietuvoj turėjau laimės organizuoti toliau ELTĄ ir jaunimą. Buvo tai visokių — ateitininkų ir pavasarininkų. Pavasarininkų šefas kun. Kapočius mane pakvietė į metinį suvažiavimą. Nuvykau, kaip svečias, ir išėjau, kaip pirmininkas... Kaip jie mane taip bematant išrinko į pirmininkus, nė nepajutau. Matyt, kun. Kapočius taip greit pravedė rinkimus, kad neturėčiau galimybės atsisakyti. Taip turėjo ir likt. Na, su džiaugsmu reikia pasakyti — gražus buvo jaunimas! Idealizmas to jaunimo neišpasakytas. Man, žmogui iš Vakarų, kur visi turi laisvę ir nemoka jos branginti tinkamai — tas idealizmas Lietuvoj mane taip nustebino, sukrėtė. Prieš akis turėjau Mykolą Ašmį, priimdamas pirmininkavimą, nors man buvo ir garbė būti jų pirmininku.

Šveicaras — visur laisvės žmogus. Toj sąjungoj turėjau ir nemalonumų. Matot, laisvę įkurti yra sunku. Žmonės, kurie ilgai gyveno caristinėj vergijoj, kai kada turi autoritetinių palinkimų. Kai pavasarininkai 1932 m. norėjo suruošti didžiulį jubiliejų, kongresą, tuometinė autoritetinė valdžia uždraudė. Pagaliau leido padaryti Marijampolėj regionalinį suvažiavimą. Geriau žvirblį turėt rankoj, negu neturėt balandžio ant stogo... Ir įvyko suvažiavimas. Tas suvažiavimas baigėsi tuo, kad kalbėję trys žmonės: prof. Pranas Dovydaitis, dr. Juozas Leimonas (kuris tuo metu buvo pirmininkas) ir aš, po trijų dienų toj pačioj Marijampolėj vėl susirinkom kalėjime...

Mes juk krikščioniškos laisvės ir krikščioniško humanizmo idėjų žmonės suvažiavime paprašėm ir pareikalavom laisvės, kaip visur Vakarų Europoj, prie kurios priklausė Lietuva ir Estija bei Latvija. Dovydėlis šventasis — truputį su ironija, o kiti energingai — Leimonas ir aš, kaip šveicaras, kuris laisvėj užgimęs ir kitaip negali gyvent, kaip laisvas žmogus! Taip ir pasakėm savo žodį. Na, ir sėdėjom visi kalėjime, mažame kambarėly. Turėjom vieną privilegiją — mūsų durys nebuvo užrakintos... Vadinasi, jei nori į išvietę, nereikia prašyti direkcijos leidimo...

Už viešą pareikalavimą laisvės Eretas valdžios buvo pasodintas kalėjiman. Tada gimė duktė. Už tai ji buvo pakrikštyta Laisvės vardu.

Vieną gražią dieną ateina į mūsų kambarį sekretorius ir sako, kad išimties keliu direktorius leidžia man įteikti telegramą iš Šakių miesto: "Sveikinu, šiandien Jums Šakių ligoninėj gimė duktė". Tada Dovydaitis mane apkabino, ir mes gavom leidimą pusę valandos pasivaikščioti kalėjimo kieme. Sutarėm, kad dabar tos dukros nekrikštysim, o krikštysime tada, kai mes visi būsim laisvi. Ir paskui mes sukviesim tiktai "žulikus", tai tokius, kurie kada nors yra buvę kalėjime... Dovydaitis pasakė, kad naujagimė yra išlaisvinta dabar, ji pasiekė laisvę. Ir mes ją krikštysim "Laisve".

Taip ir įvyko! Iš tikrųjų kai vėl buvom susirinkę Kaune išlaisvinti, įvyko krikštynos mano bute. Tik du asmenys buvo tada visiškai "švarūs", tai ta, kuri pagimdė dukterį, ir pati duktė. O visi kiti sėdėję kalėjime... Kan. Dogelis krikštijo. Aišku, krikšto tėvas buvo Dovydaitis, krikšto motina Ona Labanauskaitė. Visi, apie 35 svečiai iki kunigo Vailokaičio — Ūkio banko direktoriaus — visi buvo buvę kalėjime. Tokiu būdu mano antroji duktė gavo tokį vardą, kurio niekas nežinojo — "Laisvė". Ji pasirašo Laisvute Eretaite, dabar mokytojauja Bazelio meno mokykloj. Ji prisimena tai su didžiausiu džiaugsmu. Ir motinai smagu buvo, kad tuo sunkiu laiku vis dėl to tiek prietelystės yra sulaukusi iš kitų.

Turėjom grįžti į Šveicariją sunkia širdimi. Motina, tėvas ir penki vaikai. Bet išnešėm savo širdy Lietuvą. Ir viena, vyriausia duktė, tapo vėliau dramos artiste. Dirbo Mannheime, Goettingene, Kielyje. Kielyje įvyko šitoks dalykas. Aldona turėjo vaidinti Bernd Brechto vieną veikalą. Komunistinių pažiūrų režisierius iš jos reikalavo, kad ji, vaidinanti pagrindinę — moters rolę, išeitų su raudona vėliava į sceną, tą vėliavą pabučiuotų ir duotų kitiems pabučiuoti. Ji atsisakė. Tada režisierius reikalavo: "Matot, sutarty pasirašėt, kad turit būtinai vaidinti bet kokią rolę, kurią aš duodu". Aldona atsakė: "Kur yra parašyta pas Brechtą, kad aš turiu išeit su raudona vėliava į sceną. Aš vaidinu Brechtą, bet nevaidinu to, ką jūs norit". Įvyko riaušės ansambly. Kiti irgi atsisakė vaidinti — išeiti ir pabučiuoti vėliavą, ir premjera įvykt negalėjo. Tada buvo atleisti kiti artistai. Mano dukters atleist negalėjo, nedrįso, nes ji per daug buvo jau iškilusi ir turėjo paramos iš didžiosios Kielio auditorijos. Ji gavo algą, bet negavo rolių. O Aldona ne tokia, kuri gyventų kaip bedarbė, ir nedirbdama neėmė algos. Ji gavo Bielefelde tučtuojau naują vietą ir ten vėl vaidino Bernd Brechtą, bet autentiškai Bernd Brechtą!

Taigi, ji iš Lietuvos išnešė tą jausmą: "Mes turime kurti laisvę! Aš nenoriu būti tokia, kuri sutiktų ne tiktai vergauti, bet ne vergijos ženklus bučiuoja". Gaila, ji mirė. Šiandien metinės...

"Turėjom grįžti į Šveicariją sunkia širdimi... Išnešėm savo širdy Lietuvą. Šveicarijon atvykę, mes jautėmės išeiviai. Ir aš jaučiausi Sveicarijoj kaip svetimas. Ir šiandien šeimos kalba yra lietuvių kalba... Iš meilės Lietuvai".

Brangieji, Šveicarijon atvykę mes jautėmės išeiviai. Ir aš jaučiausi Šveicarijoj kaip svetimas. Tiek sugebėjo tas mielas kraštas Lietuva, Mykolas Ašmys ir tie mieli žmonės, kurie norėjo siekti laisvės po 123 metų vergystės, padaryti, kad ir Šveicarijoj, Bazely, įkūrėm laisvės atramos punktą. Ir šiandien mūsų kalba, šeimos kalba, yra lietuvių kalba.

Dar turiu keturius vaikus. Ir susikalbam tik šita kalba. Visai suprantamas dalykas! Iš meilės Lietuvai, iš meilės tai tautai, prie kurios tie vaikai ir šiandien, svetimųjų jūroj, prisipažįsta. Jie visi suaugę, beveik visi mokytojai, jie supranta, kad išeivija nėra prakeikimas. Kiti irgi, kurie taip pat turėjo išeiti iš Lietuvos, supranta, kad išeivija yra kai kada neišvengiamas tautos reiškinys. Turėjo ir italai savo išeiviją, ir prancūzai, ir šveicarai. Turi ir Lietuva. Išeivija nėra prakeikimas, o tęsimas savo darbo kitose sąlygose. Tas sąlygas reikia suprast ir iš jų padaryti tai, kas yra galima. Kai savo laiku, po Prancūzų revoliucijos, daugelis prancūzų turėjo bėgti kitur, tai vienas prancūzas taip pasakė apie savo išeiviją Londone: "Elle ne peut rien, elle ne vaux rien", — jie niekam netikę ir jie nieko negali padaryti. Tokių išeivijoj yra.

"Ne rezidencijoms kurti išėjom, ne banko sąskaitoms didinti, ne tam, kad būtume trąša svetimoms kultūroms, bet tam, kad ištęsėtume laisvės kely... Nėra jokia utopija, kad Lietuva gali atgauti savo nepriklausomybę".

Mes išėjom tam, kad laisvės sąlygas galėtume paruošt, ko lietuviai vergijoj negali padaryti. Tai turi būti vyriausias mūsų uždavinys. Mes neišėjom tam, kad rinktume frankus, lyras, markes ar dolerius, bet tam, kad padėtume tiems, kurie negali laisvai kvėpuoti. Išeivijoj būti reiškia turėti tam tikrą uždavinį. Mes negalime chloroformuoti save kažkokia gerove, turim žinoti, kad mes esame pasižadėję tiems, kurie negali pasireiškti, prisidėt prie laisvės atgavimo. Sunku atsispirt prieš pagundą, bet mums, kuriems taip gerai sekasi, — o tai matyt kad ir iš jūsų aprėdo, iš kitų dalykų, — mes turim žinoti, kad ne rezidencijoms kurti išėjom, ne banko sąskaitoms didinti, ne tam, kad būtume trąša svetimoms kultūroms, bet tam, kad ištęsėtume laisvės kely. Tai mes galim, jeigu būsim vieningi. Te laisvė, vienybė žydi mūsų tarpe. Neleiskim savęs skaldyti svetimiems agentams, kurie norėtų, kad susivaidytume tarp savęs, kad sukristume ir nieko negalėtume veikti. Žinoma, mes turime visokių tendencijų, skirtumų, Dievas tokius skirtumus yra sukūręs, bet vis tarp tų skirtingų grupių turi būti visuomet tiltas, ant kurio mes galim susitikti. Ir neleiskim savęs skaldyti. O svarbiausia, turim išlaikyti savo kultūrą, savo tą gražią kultūrą, prie kurios išugdymo, išpuoselėjimo mes patys galėjom prisidėti. Tai buvo puiki kultūra, ne miestiška, bet už tai ir kaimiška, kuri tiek daug turi herojiškų momentų, aspektų, kad iš tikrųjų galima susižavėti. Jei prie to pridėsim, kad galim kalbėti, kaip europiečių Adomas kalbėjo, tuo senu indų kalbos vakarietišku pavidalu, tai mes galime tik didžiuotis, kad lietuvių kalba yra retenybė, kurios ieško filologai visuose universitetuose. Tik gaila matyt, kai daugelis iš mūsų jos nebepaiso ir mano, kad svetimos kalbos yra gražesnės, turtingesnės. Taip nėra. Pakankamai esu išstudijavęs europiečių kalbas, kad galėčiau tai tikrai patvirtinti. Iš tos kalbos meilės išaugo mano meilė Lietuvai. Ir aš to nesigailiu. Jeigu man vėl būtų pastatytas Mykolo Ašmio klausimas: "Juozai, ar norėsi vykt?" — tai iš tikrųjų Juozas turėtų pasakyti: "Be jokio atsisakymo ir 1977 metais grįžčiau".

Ir žinote, kad tai nėra jokia utopija, kad Lietuva gali atgaut savo nepriklausomybę. Šiandien trentas visas eina į laisvę. Istorikas turi pavyzdžių. Žiūrėkite, 18-tame šimtmety išsilaisvino iš svetimųjų Šiaurės Amerika. Prieš 200 metų. Išsilaisvino Amerika iš kolonistų rankų. 19-tame šimtmety išsilaisvino iš kolonialistų-portugalų ir ispanų — Pietų Amerika: Argentina, Brazilija, Venecuela, Ekvadoras ir t.t. Ir Pietų Amerika nuo 19-to šimtmečio laisva. 20-tame amž. išsilaisvina mūsų akyse Afrika. O 21-me amžiuje kontinentas nuo Klaipėdos iki Vladivostoko — Sovietų Rusija pajus šitą trentą, ėjimą į laisvę. Kiti kontinentai jau laisvi. Ir šitas kontinentas bus laisvas. Disidentai, kurie šiandien iškyla, patvirtina, kad iš vidaus pačioj Rusijoj kyla laisvės pajautimas. Sovietija turi 250 milijonų gyventojų, bet tik 130 milijonų rusų. Taigi turi 120 milijonų svetimtaučių. Ir tie atgauna savo nacionalinę savigarbą, savo identitetą. Nėra abejonės, kad 21-me amžiuje paskutinis kontinentas, kurio tautos yra pavergtos, įeis į tą laisvę. Tie 120 milijonų pačioj Sov. Rusijoj nebus ramūs, jie reikalaus laisvės. Ukrainiečiai, armėnai, gruzinai, jau nekalbant apie mus, estus, latvius, kurie jau sudaro vienetus valstybinius ir tautinius. Nuo Karaliaučiaus iki Vladivostoko prasidės judėjimas, kuris nusikreips prieš tuos, kurie anas tautas nori savo vergijoj laikyti. Bet kad tai pavyktų, tai ir mes esame pašaukti prisidėti.

Brangieji lietuviai, nebūkime taip jau žemažiūriai ir pesimistai. Nesakykim — aš esu paprastas žmogus — ką aš padarysiu. Jei kiekvienas savo vietoje, kur jis yra pastatytas, ta kryptimi save ir kitus išjudins, visą savo aplinką — tai susidarys srovė, prieš kurią nei Sovietų Rusija neatsilaikys.

JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos padėtis: laikinas snaudulys ar išdžiūvęs šaltinis

Petras V. Kisielius

Petras V. Kisielius JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos veiklos išblėsimo priežastį randa ne tos sąjungos struktūroje, bet fakte, kad ji, „skolindamasi" ideologinių organizacijų išugdytus aktyvius narius savo veiklai, „nėra suradusi savo vietos lietuviškos visuomenės veiklos lauke". Jis siūlo JAV LJSąjungai ribotis „politine lietuviškai kalbančio ir nekalbančio jaunimo veikla ir jaunimo kongreso ruošimu" bei palaikyti artimesnius ryšius su jaunimo ideologinių organizacijų vadovybėmis.

Balandžio pirmą savaitę 16-30 metų amžiaus jaunimas įvairiose lietuvių kolonijose aplankė savo kultūrinius centrus pabalsuoti JAV LJS Tarybos rinkimuose. Kad skelbti rinkimai pritraukė nemaža jaunimo, buvo stebėtina. Bent Chicagos jaunimo interesas buvo silpnas. Kai kuriems ne tik nebuvo aišku, kieno čia rinkimai: ar Jaunimo Sąjungos, ar Studentų Sąjungos, bet ir aplamai kas ta JAV LJS. Pranešimų lietuviškoje spaudoje buvo labai mažai, rinkimų savaitę skelbimų iš viso nebuvo. Kad Chicagos rinkimai šiaip taip pasisekė, buvo, tur būt, pačių kandidatų pastangos, kurie pajėgė pranešti savo gausingiems draugams apie vykstančius rinkimus ir pritraukti juos prie balsavimų

dėžučių. Net ne visiems buvusiems Tarybos nariams buvo žinoma, kad jų kadencijos baigiasi ir kad vyks nauji rinkimai.

JAV LJS dabartinė padėtis

Chicagoje buvę nesusipratimai ir neaiškumai rinkimų metu atspindi JAV LJS dabartinę padėtį. JAV LJS problemos yra bent ryškesnės ir daugiau pastebimos šiuo metu, negu, pavyzdžiui, Kanados LJS. JAV LJS turi didesnį krislą savo akyje, ir jis daug daugiau graužia. Ji rimtai negaluoja. Jos kūno muskulai tarsi atrofuojasi, ir stagnacija yra užviešpatavusi jos dvasią. Po kongresinio suvažiavimo Vašingtone 1976 m. balandžio mėn. visi ratai sustojo suktis, ir balsas iš JAV LJS visai nutilo, tuo tarpu kai kitų kraštų LJS, užsidegę III Jaunimo Kongreso dvasia, spartina savo veiklą. Net pats suvažiavimas Vašingtone nebuvo toks, kokie būdavo anksčiau. Anot Romo Sakadolskio: "Nekalbant apie tikrai kuklų dalyvių skaičių, reikia pastebėti, jog žadėtojo pokongresinio entuziazmo bei ryžto naujiems uždaviniams rezultatas buvo stebinančiai menkas..."(1). Panašiai išsireiškia ir Romas Kasparas: "Nuo pat LJS įsikūrimo teko dalyvauti beveik visuose Sąjungos ruošiamuose suvažiavimuose JAV-se ir Kanadoje. Visi jie pasižymėjo tiesiog maratonišku darbingumu... Šiame suvažiavime teko pastebėti ir "partizaniško" tipo dalyvių... (kurie) posėdžių salės kėdžių vengė. Tokių dalyvių nebuvau pastebėjęs praeities suvažiavimuose"(2).

JAV LJS stagnacija vis didėjo ir po Vašingtono suvažiavimo pasiekė savo kulminaciją Detroito suvažiavime 1976 m. gruodžio mėn. Nors Detroite buvo šaukiamas bendras KLJS ir JAV LJS suvažiavimas, susirinko apie 20 žmonių. Iš jų gal tik pusė buvo JAV LJS Tarybos narių ir buvusių JAV atstovų į III PLJK. Dalyvių skaičiumi tai buvo silpniausias tarybos suvažiavimas 3.5 metų gyvavimo istorijoje. Nesekmė pasidaro dar ryškesnė prisimenant, kad šiame negausingame suvažiavime buvo renkamas naujas JAV LJS pirmininkas.

JAV LJS yra sirgusi panašia liga ir anksčiau, ir jos veiklos apsnūdimas nėra unikalus. Į visą JAV LJS veikimo istoriją galime žiūrėti, kaip į laikiną veiklos supurtinimą krizės pavojuje. Artėjant II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui, JAV LJS tik pradėjo bruzdėti metus prieš Kongresą Rochesterio suvaživime 1974 m. gruodžio gale. Prieš tai tyla buvo visuotinė. JAV LJS kongresinis vežimas tačiau rimtai pradėjo riedėti tik pusmetį prieš patį kongresą.

Kongresui praėjus, viskas vėl atšalo. JAV LJS dabar, kaip ir metus ar du prieš kongresą, silpnai veikia. Jos mašina sustojusi, nesisuka ratai, pritrūkusi benzino.

Diagnozės beieškant

Ligšiol esame pastebėję ligos simptomus. Yra šio straipsnio rašančiojo nuomonė, kad liga ir virusas nėra JAV LJS organuose ir kad įžvalginė vidinė operacija ir LJS statuto bei nutarimų studijavimas neatidengs esminės problemos. Esmines JAV LJS problemas galime pažinti ir sprendimo priemones siūlyti, tik stovint truputį atokiau nuo LJS. Atrodo, kad JAV LJS esminė problema yra, jog ji dar nėra suradusi savo vietos lietuviškos visuomenės veiklos lauke.

JAV LJS neturi šaltinio, iš kurio ji gali traukti ištikimus būsimuosius narius. Beveik visi LJS tarybos nariai yra ar bent kadaise yra buvę ideologinių organizacijų nariai skautų ar ateitininkų. Šitie nariai sutinka paskolyti savo lojalumą tam tikram laikui, minėtoms krizėms iškilus (pvz., artėjantis kongresas), tačiau šioji ištikimybė sugrįžta atgal ideologinėms organizacijoms, krizėms pasibaigus. Tuo būdu lojalumas JAV LJS yra ne visuotinis, o tik laikinis, ciklišKas ir siūbuojantis — relatyvus iškylančioms krizėms.

LJS ilgainiui nepajėgia konkuruoti su ideologinėmis organizacijomis dėl potencialių vadų ir nepajėgia pasisavinti jų pilno lojalumo. Kaip vesti diskusinį būrelį, LJS tarybos narį daugiausia išmokė ne LJS, o ateitininkai ir skautai. Kaip simpoziume dalyvauti ir jame kalbėti, daugiausia paruošė ne LJS, o ideologinės organizacijos. Kaip vadovauti stovyklose ir kursuose, daugiausia parodė ne LJS, o skautai ir ateitininkai. Tad šie ideologinių organizacijų nariai sutinka paskolinti savo ištikimybę LJS bėdos metu, bet, krizei pasibaigus, jie jaučia lyg pareigą ir atsakomybę atmokėti skolas savo ideologinėms organizacijoms, kurios padėjo juos suformuoti, išauklėti ir subrandinti visuomeniniams darbams.

Galime abejotinai reaguoti į šios teorijos teisingumą. Kad daugelis LJS narių yra ideologinių organizacijų nariai ir kad nemaža LJS vadų buvo paruošti ideologinių organizacijų, yra neginčijama. LJS rinkimuose galima balsuoti nuo 16 m. LJS tarybos nariu galima būti tik nuo 18 m. Visuomenės vadovavimo ugdymo procesas prasideda

žymiai anksčiau ideologinėse organizacijose.

Taip pat yra ne labai ginčijama, kad nemaža LJS narių jaučia didesnę ištikimybę ideologinėms organizacijoms kaip LJS. Yra LJS narių, kurie niekad nestotų į LJS valdybą žinodami, kad jų ideologinės organizacijos jų pageidauja savose valdybose. Šių metų ateitininkų žiemos kursuose buvo viena LJS tarybos narė-atstovė, kuri pasirinko būti vadove kursuose, negu Detroito suvažiavimo dalyve, Moksleivių Ateitininkų Sąjungos valdybai paprašius jos pagalbos. Kad yra daugiau tokių pavyzdžių, negalime paneigti.

Kur turėtų būti mūsų taikinys, beieškant vaistų ligai? Esminė problema yra kaip tik didesnėse kolonijose (pvz., Chicagoj, Detroite, Clevelande). Dėl gausingumo didžiose kolonijose yra jaunimo veiklos specializacija. Kadangi yra pakankamai jaunimo išlaikyti keletą organizacijų, retai pasitaiko, kad tas pat asmuo būtų ateitininkas ir skautas. Ideologinės organizacijos turi programas jaunučiams, tuo tarpu kai LJS apima jaunimą nuo 16-os metų. Tad lojalumas yra specializuotas, kaip ir veikla, ir yra skiriamas vienai ideologinei organizacijai. Kaip tik šiose didžiose kolonijose iškyla LJS problema, nes jose nėra šaltinių būsimiems ištikimiems LJS nariams. Tad Chicagoje ir Clevelande praktiškai LJS skyrių iš viso nėra. Tiesa, LJS skyrius yra įsisteigęs Detroite, bet tai yra tik vieno ar poros žmonių sunkių pastangų dėka, ir dar per anksti tikėtis ilgalaikės sėkmės.

Mažose kolonijose šios problemos nėra. Mažųjų kolonijų negausingas jaunimas neleidžia skirtingų organizacijų nariams laikytis atskirai. Yra per mažai asmenų, kad ateitininkai nedirbtų kartu su skautais. Tad dažnai jaunuolis gali priklausyti visoms tos kolonijos jaunimo organizacijoms, ir, nori ar nenori, visi dirba kartu: kitaip jos neišliktų. Tuo būdu mažose kolonijose nesuskaldoma ištikimybė vienai jaunimo organizacijai retai teiškyla, ir veiklos "specializacijos" nėra — jos net neįmanoma turėti. Šitoje situacijoje LJS skyrius gali būti stiprus, pajėgus ir svarbus toje kolonijoje, turėdamas tiek pat dėmesio, kaip ideologinė organizacija. Kaip pavyzdžius galime imti Rochesterio ar Harfordo kolonijas. Tad esminė LJS problema yra didžiosiose kolonijose.

Kas pramatyta

Užsiangažavimas LJS ateityje gali kristi dar žemiau. Ideologinės organizacijos nūdien pradeda atidžiau stebėti LJS. Nors daugumas skautų ir ateitininkų nenusigręžia nuo savo ištikimybės organizacijai, vis tiek keletas "nueina" į LJS bent krizės metu ar ilgesniems laikotarpiams. Ideologinės organizacijos žiūri į LJS klausiamai. Joms nėra aišku, ko LJS siekia ir iš kur ji žada gauti sau narių. Ideologinių organizacijų vadovybės pradeda spausti savo narius, reikalaudamos jų absoliutiškos ištikimybės. Šioji reakcija ateityje gali tik sustiprėti, ir jos vystymosi tempas tikrai greitės. Ideologinės organizacijos praplės savo veiklos barus ir valdybų bei kitų pareigų eiles, siekiant stipriau įpareigoti šiuos narius. Rezultatas, žinoma, būtų kenksmingas LJS.

Savo straipsnyje "Quo vadimus" Viktoras teigia: "Jeigu iš ateitininkų bei skautų organizacijų Sąjunga gali narius ar vadus pavilioti, tai tos dvi organizacijos rimtai serga"(3). Ar skautų ir ateitininkų organizacijos rimtai serga? Manyčiau, ne. Ideologinės organizacijos supranta, kad PLJS ir jos padalinys JAV LJS kai kuriais atvejais gali būti patrauklesnės už savąsias. Vien PLJS teisėtai save gali laikyti pasaulinio masto organizacija. Nors teoretiškai ideologinės organizacijos veikia ir kituose kraštuose, jų veikla tenai yra daug silpnesnė. Be to, PLJS ir JAV LJS, turėdamos ryšius su LB, turi didesnius finansinius resursus. Tad veiklos galimybės platesnės. Visa tai nusako, kad jaunuolis JAV LJS ar PLJS turėtų daugiau galimybių iškilti lietuvišku pasauliniu mastu. Vis dėlto ideologinės organizacijos ne tiek bijo, kad praras savo narius Jaunimo Sąjungai, kiek jų neteks savo veiklos darbuose.

Ideologinių organizacijų vadovybės nebijo, kad LJS "pavogs" jų narius. Perėję jaunučių, moksleivių ir studentų programas, skautai ir ateitininkai pasisavina savų organizacijų ideologijas ir nuo jų ir savo organizacijų neturi noro visam laikui pasitraukti. Minėtas skautas ar ateitininkas po kiek laiko vis tiek sugrįš į savo organizacijas. Tad ideologinių organizacijų vadovybės nebijo, kad jis praras savo narius JAV LJS, kiek jie yra nepatenkinti savų narių laikinu pasitraukimu iš savų organizacijų veiklos apyvartos. Ideologinės organizacijos deda dideles pastangas subrandinti ir išauginti lietuvį jaunuolį. Organizacijos studentai auklėtiniai yra reikalingi globoti, vadovauti ir dirbti su jaunučiais ir moksleiviais, norint išauginti naują kartą veikėjų. Tad ideologinės organizacijos narys, kuris nueina į JAV LJS porai ar keliems metams, nuostolingas

skautams ar ateitininkams, nes jie nebedirba savai organizacijai. Juk studentų darbininkų jaunesniųjų auklėjimo darbuose niekad nėra perdaug.

Sprendimo beieškant

Yra neginčijama, kad LJS yra reikalinga. Skautai ir ateitininkai mažai ką tedaro politinėje, tarptautinio bendradarbiavimo ir lituanistinio švietimo srityse. PLJS ir JAV LJS padėjo suruošti telegramų vajų prieš pora metų prieš Kissingerio nepalankius pasisakymus, liečiančius Pabaltijį. Jos taip pat praeityje yra padėjusios suruošti demonstracijas ir intensyvias lituanistines savaites vasaromis.

Dvi galimybės pajėgtų išspręsti esminę problemą. Pirma, rasti naują šaltinį potencijalių ištikimų LJS narių ir, antra, įkurti savo jaunių - jaunučių skyrių, iš kurių kiltų ištikimų pajėgių studentų. Vis dėl to šios galimybės nepriimtinos. Dėl pirmos galimybės didžiose kolonijose nerasime nariams naujų šaltinių. Visas veiklus jaunimas sudaro tam tikrą skaičių "Y" ir priklauso skautams ar ateitininkams. Tad iš "Y" traukti potencialius narius, kaip jau esame matę, yra ilgainiui nesėkmingas. O surasti grupę asmenų, kurie nepriklauso nei skautams nei ateitininkams, neduoda gerų vilčių. Aktyviausias ir lietuviškiausias jaunimas priklauso ideologinėms organizacijoms. Studentas, nepriklausantis šioms organizacijoms, greičiausiai nebus labai lietuviškas ir stokos veiklai metodinės patirties. Antra galimybė, įsteigti jaunučių-jaunių padalinį nėra nei praktiška, nei LJS pasiruošusi ar norinti į tokius reikalus įsivelti.

Tikrų vaistų išgydyti LJS ligą ir išspręsti esmines problemas nelabai yra. Vis dėl to, kai kas gali padėti ir palengvinti simptomus.

LJS turi būti atsargi. Ji turi saugotis, kad nei truputį neperžengtų į ideologinių organizacijų sferą. LJS veiklą ir ideologinių organizacijų veiklą būtų galima derinti, jei LJS apsiribotų "vien" politine lietuviškai kalbančio ir nekalbančio jaunimo veikla ir Jaunimo kongresų ruošimu Jaunimo organizacija, kuri sektų valstybės departamento darbus ir organizuotų demonstracijas bei laiškų vajus amerikiečių laikraščiams, būtų neapsakomai svarbi ir reikalinga. Šiose srityse ideologinės organizacijos nei daug ką tedaro, nei jos pretenduoja, nei ateityje siekia daug ką daryti. LJS kaip tik galėtų užpildyti šią spragą. LJS turėtų nutraukti per paskutiniuosius suvažiavimus iškeltas kalbas, liečiant savo ideologijos išvystymą. Jei LJS aiškiai pareikštų, kad ji nesiekia konkuruoti kitose srityse, jog tik bazuosis politine ir lietuviškai nekalbančio jaunimo veikla, ideologinės organizacijos nebežiūrėtų keistai į LJS. Naujai veiklai skautai ir ateitininkai ne tik pritartų, bet pripažintų LJS vyraujantį balsą šiose srityse. Ideologinės organizacijos mažiau priešintųsi "paskolinti" savo narius LJS.

Turime prisiminti, jog daugumas LJS narių yra išauginti ideologinių organizacijų, tad su jomis LJS turi kuo glaudžiau bendradarbiauti. LJS neturėtų bijoti ar vengti prašyti šių organizacijų pagalbos.

Kad LJS tvirčiau pasuks politinėn pusėn, yra vilčių. Pajėgaus politinės veiklos koordinatoriaus Lino Kojelio įtakoje nauja valdyba lig šiol rodo didesnį dėmesį politiniams reikalams.

Konkretizuojant patarimus, galime pasiūlyti, kad Studentų Ateitininkų Sąjungos centro valdyboje būtų vienas narys JAV LJS reikalams, o JAV LJS centro valdyboje vienas narys ryšiams su Studentų Ateitininkų Sąjunga ir kad PLJS atstovas būtų ryšininkas su Ateitininkų Federacija. Taip pat panašų susitarimą būtų galima įvesti skautuose. Tai skatintų žymiai glaudesnį bendradarbiavimą, suprantant vieni kitų problemas.

Baigminė pastaba

Tikrų vaistų ligą visiškai išgydyti pilnai nesuradome, nors siūlymai palengvinti problemas buvo pateikti. Tai nereiškia, kad atsakymų nėra. Nei esminės problemos diagnozė nėra neklystama. Juk šį straipsnį rašantysis neturi laipsnio iš visuomeninės formokologijos, ir jo patirtis, kaip mėgėjo, yra menka. Vis vien LJS yra užsnūdusi ne pirmą kartą, ir atrodo, kad jos ciklinė stagnacija slypi visuomeniniuose santykiuose, bet ne savo statuto ir vidinių organų silpnumuose.

Išnašos

(1) Romas Sakadolskis, "Naujoji Jaunimo Sąjungos vadovybė". *Pasaulio Lietuvis,* 1976, 23 nr., 556 psl.
(2) Romas Kasparas, "JAV LJS Tarybos sesija Marylando universitete". *Pasaulio Lietuvis,* 1976, 23 nr., 557 psl.
(3) Viktoras Nakas. *Pasaulio Lietuvis,* 1976, 20 nr.

VLADAS ŠLAITAS

TAKTAS IR MEILĖ

Gražiausios meilės baigiasi senatve ir mirtimi,
tik mano meilė niekados nesibaigs nei senatve,
nei mirtimi:
savo meilę
aš perkelsiu iš šio pasaulio į kitą pasaulį,
kuriame mano meilė bus tūkstantį kartų
saldesnė ir patvaresnė už meilės aktą.

Tavo kūno prisilytėjimas
bus vienas didelis meilės svajonių taktas.
Taktas ir taktas,
taktas ir meilė,
po kurios nereikės nusiplauti vandeniu kūno.
Jeigu būtų kitaip,
aš nebūčiau tau niekad rašęs
savo meilės,
savo svajonių
ir meilės eilėraščių.

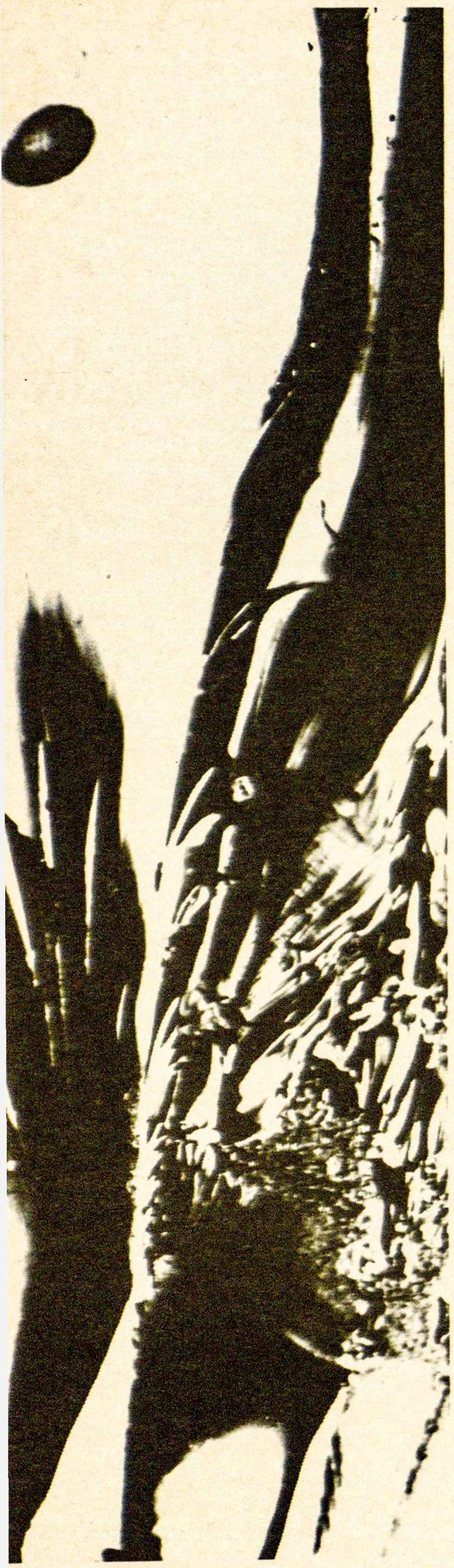

VARNOS

Vengiu varnų draugystės,
nes varnos krankia.
O kai varnos jau krankia,
tai jau reiškia,
kad jos susirado kažką ir dera,
ir kad vėl kažkam teks iškeliauti kitan pasaulin.

Nieko nauja iš šio pasaulio išeiti į kitą.
O tačiau kažkaip senas pasaulis atrodo gražesnis,
nei pasaulis, kurio niekados dar neteko matyti.

* * *

Svarbiausia
yra neatsisakyti svajonių,
nes atsisakius svajonių,
nelieka nieko,
dėl ko būtų verta gyventi.
Didžiausia mano svajonė
yra susitikti su Tuo,iš kurio malonės esu plačiame pasaulyje.
Bet kadangi ši mano svajonė
yra didesnė už mane patį ir mano gyvenimą,
tai dėl to šios savo svajonės
aš daugiau jau nebevadinu svajone,
Bet vadinu ją tikruoju savo gyvenimu,
nes, svajonės netekus,
visa kita būtų tolygu tuščiam apskritimui.
O po to
aš svajoju apie tave,
mano meile.
Tu esi moteriškė,
ir kadangi tu esi moteriškė,
tai dėl to,
arba tuo pačiu,
tu esi antroji mano kūno dalis,
ir dėl to aš tave vadinu savo meile.
Ar tu mane mylėjai,
ar tu manęs apskritai niekados nemylėjai,
tai tavo reikalas.
Antra vertus,
jeigu mudu abu
būsime laikomi vertais pomirtinio gyvenimo
ir prisikėlimo iš mirusiųjų,
tai po mirties
tu daugiau nebebūsi man tiktai moteriškė,
taipgi aš po mirties
jau daugiau nebebūsiu tau tik vyriškis,
nes tu būsi man tiktai mano sesuo,
taipgi aš tau būsiu tik tavo brolis,
nes,
pomirtiniais terminais šnekant,
tu man būsi tik angelas,
taipgi aš tau būsiu tik angelas.O kol kas gyvenu ir svajoju,
tačiau mano svajonės yra pozityvios ir praktiškos.
Gi netekus svajonių,
mūsų visas gyvenimas
būtų tolygus graudžiam ir tuščiam apskritimui.

Rimtas Tarabilda Iš ciklo "Skrenda gervės" (grafika).

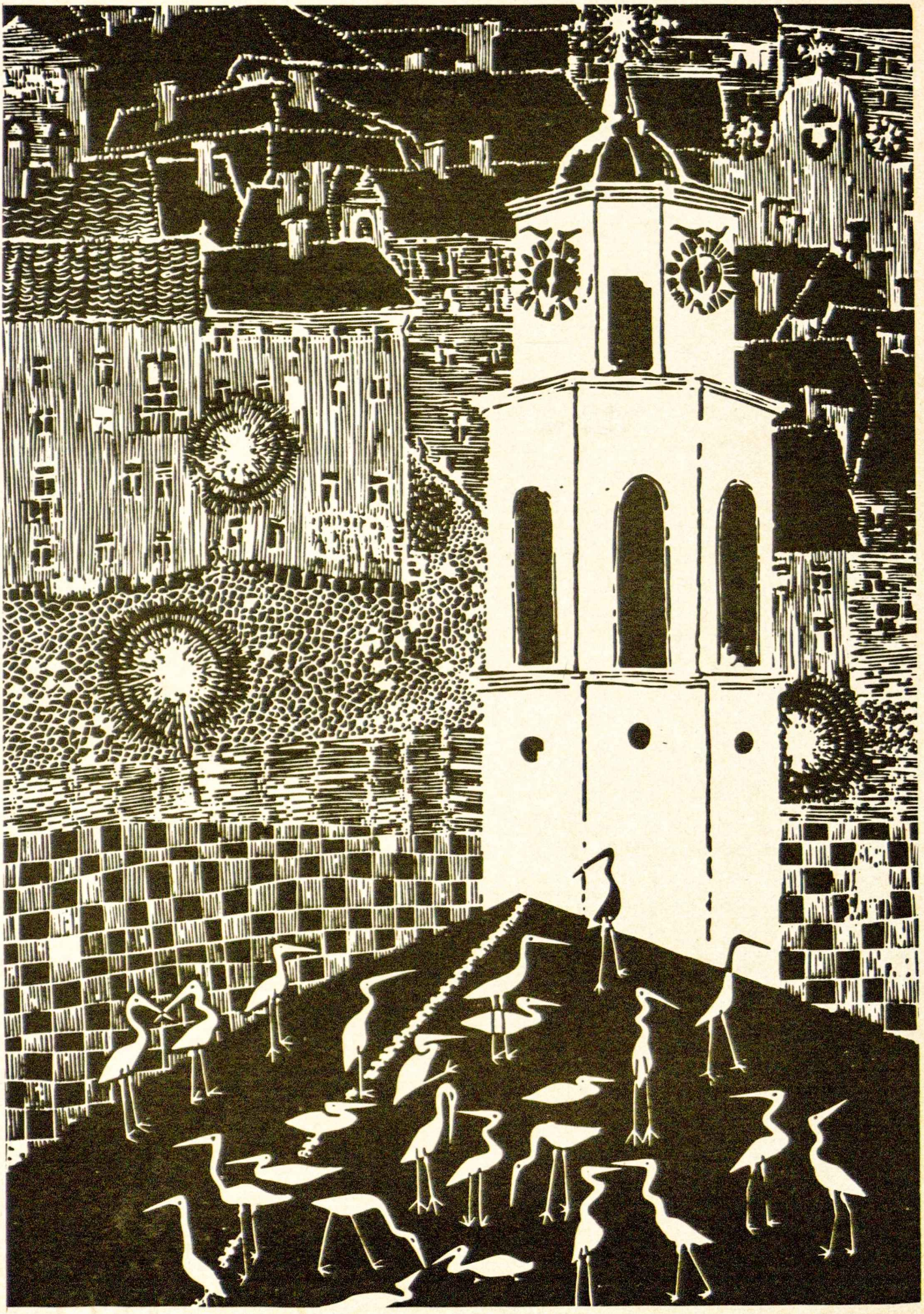

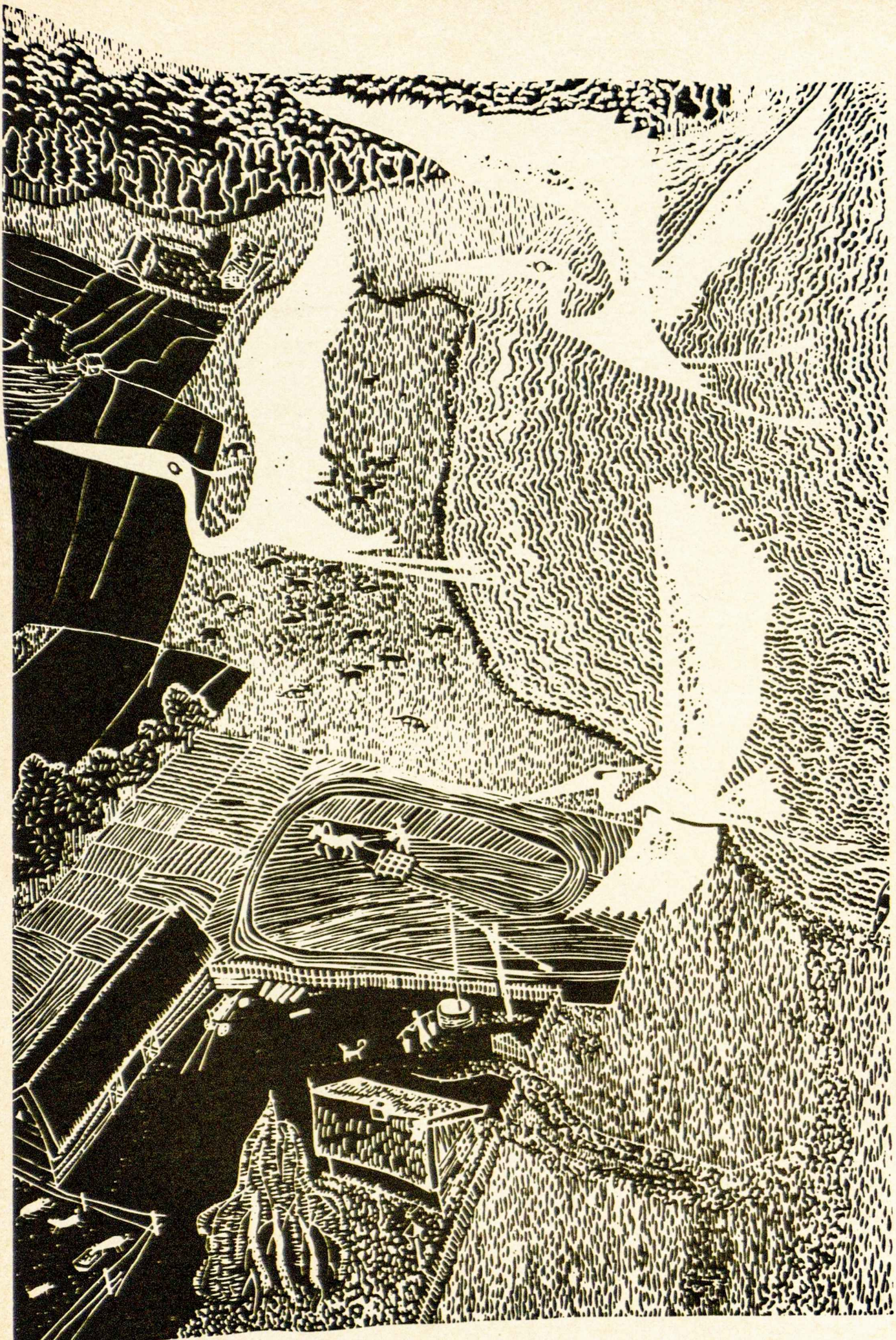

LTSR valst.
respublikinė
biblioteka

KRITIŠKAS ŽVILGSNIS Į STUDENTŲ ATEITININKŲ SĄJUNGĄ

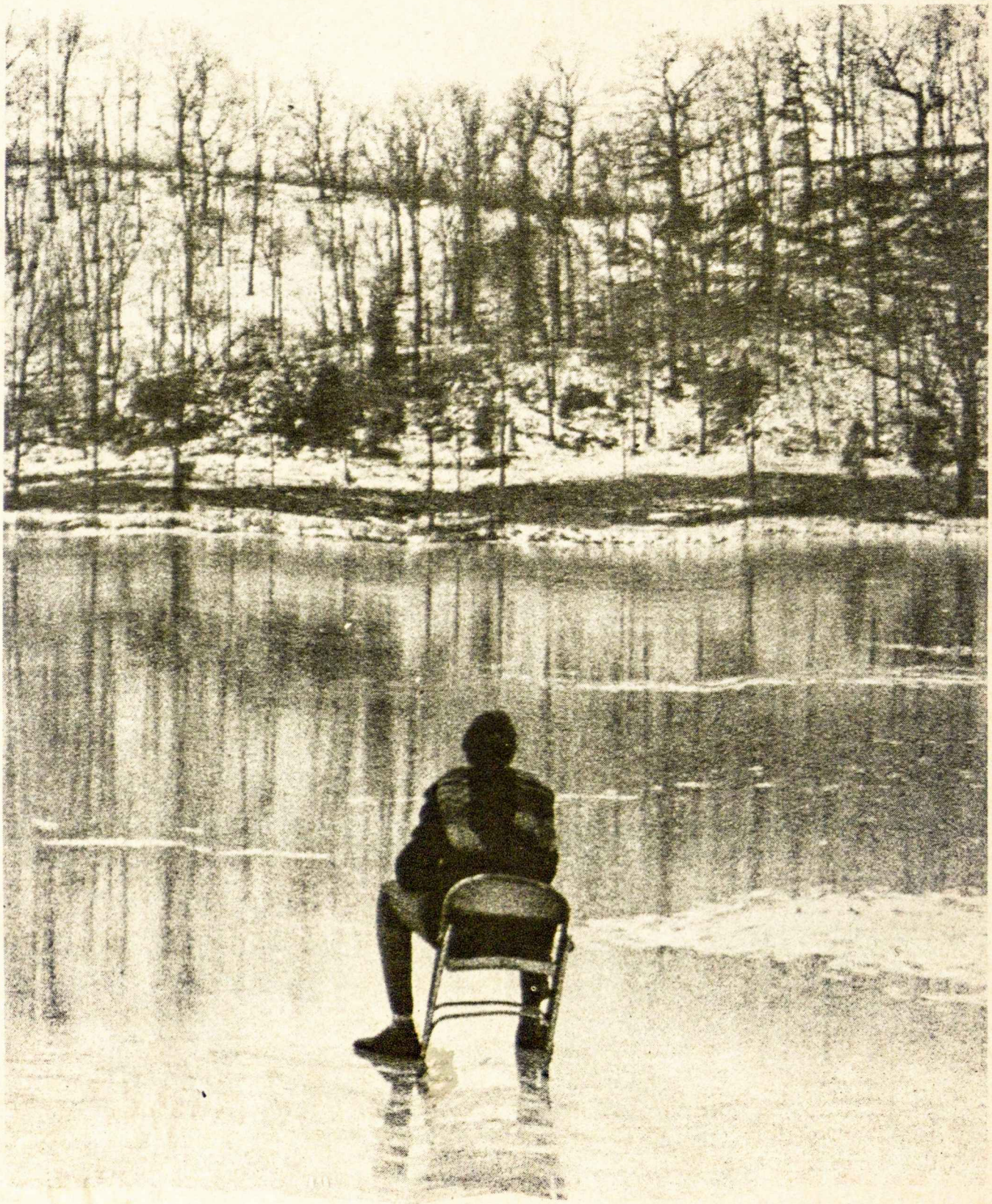

Viktoras Nakas

„Studentų Ateitininkų Sąjunga nebėra ideologinė organizacija, o tik efektinga vadovo ugdymo sistemos dalis... Jos nariai, tu ir aš, esame pasyvūs krikščionys.“

Kiekvienam organizaciniam vienetui savikritika yra sveika. Tačiau reikia saugotis, kad ta kritika būtų kritika su saiku. Deja, atrodo, kad kiekviename mūsų suvažiavime ar studijų savaitgalyje mes tiesiog masochistiškai save kankiname klausimu “Kodėl mūsų sąjunga apsnūdusi?”. Kodėl mes niekados neatrandame atsakymo į mūsų organizacijos gyvastingumo klausimą? Spėju, kad yra dvi priežastys. *Nenorime* ir *nedrįstame* surasti atsakymo. Nenorime, nes mes žinome: jei suvažiavę į tokią Dainavą save ir savo organizaciją priplaksime, tai grįšime į namus ramia sąžine. Už šešių mėnesių, kurių metu būsime absoliučiai nieko nenuveikę ateitininkų gyvenime, grįšime į kursus vėl mesti kritišką žvilgsnį į save ir tuo būdu atpirkti savo nuodėmes. Labai pigiai išsisukinėjame nuo pareigų ir nuo darbo.

Nedrįstame atsakymo ieškoti, nes bijome, kad tiesa bus mums peržiauri. Kokia gi tiesa yra, kurios mes nedrįstame iškelti ir prisipažinti? Tiesa, mano akimis, yra ta, kad Studentų Ateitininkų Sąjunga nebėra ideologinė organizacija, o tik efektinga vadovo ugdymo sistemos dalis. Vis vien dėl pastarosios priežasties verta, kad Studentų Ateitininkų Sąjunga išliktų gyva. Nors įnašas į ateitininkišką šeimą yra tikrai skurdus, tai sąjunga, būdama dalis ugdymo proceso, daug duoda plačiajai lietuvių visuomenei. Kas tad yra ta vadovų ugdymo sistema? Sistemos pamatai Moksleivių Ateitininkų Sąjungos veikloje. Paimkime tipišką moksleivį ateitininką, kuris pereina moksleivinę vadovų ugdymo kursų dalį per ketveris gimnazijos metus. Pirmais metais jis stebi, kaip jo vyresni bendradarbiai veda kuopos susirinkimus, tvarko iždą, jį paruošia įžodžiui. Tais pirmais metais jam priskiriamos įvairios pareigėlės. Sakysim, tenka jam jaunučius pagloboti vieną kitą sekmadienį. Antrais veiklos metais jis jau kandidatuoja į kuopos valdybą. Tais metais jam tenka nuvažiuoti į trijų kuopų ateitininkų šventes. Tose šventėse jis sutinka bičiulius, kurie kartu su juo vasaros metu stovyklavo Dainavoje ar Wasagoje. Jie irgi kuopos valdybos nariai. Kalėdų atostogų metu jį randame Moksleivių Ateitininkų Sąjungos žiemos kursuose, kurių tiksliausias apibūdinimas būtų “kun. Ylos elito ugdymo kursai”.

Kursuose jam į galvą kalama, kad “tu esi elitas, tu esi elitas”. Toks teigimas paremtas žiemos kursų programos intensyvumu. Jauniklis pradeda galvoti, kad, jei jis kasdien pajėgia 6 valandas paskaitų prisiklausyti ir dar dalyvauti visokiose diskusijose bei pratybose, tai jis gal ir yra elitas. Be to, kas nenori apie save gerai galvoti? “Jei sako, kad esu elitas, tai aš nieko prieš”, galvoja jauniklis.

Kai per tuos ketveris metus mūsų tipiškas moksleivis važinėja į kursus, studijų dienas, stovyklas bei suvažiavimus, jam pakartotinai pabrėžiama, kad jis yra elitas ir kad elito pareiga yra vadovauti. Be to, moksleivių ateitininkų veikla ir yra tokia, kuri jam teikia progų vadovauti, savuosius talentus išbandyti ir pilnai išnaudoti. Kuo mažesnė jo kuopa, tuo didesnė galimybė gauti praktiškos vadovavimo patirties. Kitas svarbus elementas, prisidedantis prie jauno vado ugdymo, yra jo susitikimai su jaunais bičiuliais vadais iš kitų kuopų stovyklose, šventėse bei kursuose. Vadai iš kitų vietovių ima sudaryti jo bendraamžių grupę.

Kai mūsų tipiškas moksleivis ateitininkas tampa studentu ateitininku, progų vadovauti ne mažėja, o daugėja. Jis gali ne tik kandidatuoti į visokius ateitininkų valdybų postus, bet ir Lietuvių Bendruomenės, studentų bei jaunimo sąjungų durys jam atdaros. Tačiau studentai ateitininkai nebeturi kada kun. Ylos elito ugdymo kursų lankyti, o studijų dienos labai retai bepasitaiko. Taigi apie organizacinę dinamiką iš savosios organizacijos studentai ateitininkai mažai ką teišmoksta. Ir vis dėlto

Studentų Ateitininkų Sąjunga yra svarbi tam ugdymo procesui, nes ji duoda progų per draugovės susirinkimus bei suvažiavimus veteranams susitikti ir išgyventi kun. Ylos bei kitų rengiamus elitizmo kursus. Į Studentų Ateitininkų Sąjungos kursus bei suvažiavimus atvažiuoja maždaug tiktai tie, kurie priėmė elitizmo sąvoką už tikrą pinigą ir vienu ar kitu būdu ta sąvoka patys gyvena. Žinoma, yra išimčių, bet neabejoju, kad SAS tikrą branduolų sudaro tokie žmonės. Pijokėliai, kurie kartkartėmis užvaldo mūsų stovyklas, yra organizacijos periferijoje, ir jie patys tai žino. Beje, tie, kurie, moksleiviais būdami atmetė arba krikščionišką filosofiją, ar elitizmo sąvoką, jau seniai dingo iš branduolinių ateitininkų eilių.

Kad ateitininkų sąjūdis ugdo vadus, galima įrodyti, vien pažvelgus į apylinkių, apygardų ir kraštų Bendruomenės tarybas bei valdybas, į Pasaulio lietuvių jaunimo bei studentų sąjungas, į Mokslo akademijos suvažiavimų paskaitininkus ir net į mūsų reakcionierių Bendruomenės vadų sąrašą.

Tokio elito ugdymo nuopelnas priklauso daugiausia Moksleivių Ateitininkų Sąjungai (nors ir SAS taip pat prisideda). Studentų Ateitininkų Sąjunga jau ilgą laiką nėra *organizuotai ideologinė*. Ji, tiesa, turi savo ideologiją, bet nieks neapsiima jos organizuotai įgyvendinti. Jos ideologinė veikla yra forma be substancijos, be materijos. Ji yra pavirtus į ne ką daugiau, kaip elito ugdymo socialinį klubą. Ta jos rolė, kaip anksčiau pabrėžiau, yra svarbi. Tačiau, mes gyvename iliuzijoje, jeigu galvojame, kad iš tikrųjų Studentų Ateitininkų Sąjunga yra kas nors daugiau, kad ji yra organizacija su substancija.

Be substancijos, sakysite? Kaip tai? Juk mūsų idealas — "Visa atnaujinti Kristuje". Kokia komedija. Mes, kaip individai, tikime tuo šūkiu, bet mūsų tikėjimas toks menkas, kad nei savo organizacijos, nei jos narių neįstengiame atnaujinti. Todėl teigiu, kad Studentų Ateitininkų Sąjunga nėra organizuotai ideologinė. Išmokti kaip vadovauti yra vienas dalykas; norėti vadovauti — kitas. Tai yra SAS problemos esmė. Turime be galo daug žmonių su mechaniškais sugebėjimais šiai sąjungai gerai vadovauti, bet iki šios dienos nesu matęs nei vieno žmogaus, kuris turėtų ir mechaniškus sugebėjimus ir dvasinį užsidegimą sąjungą vesti. Nematau horizonte jokių dovydaičių. O tokių labai reikia, kad SAS būtų organizuotai ideologinė.

Prie tų anksčiau minimų priežasčių, kodėl mes save vis kankiname klausimu, kaip pagyvinti SAS, noriu pridėti vieną papildymą. Kaip elitas, mes buvome ugdomi organizacijas vesti. Mūsų "šventa pareiga" yra išsaugoti organizacijų gyvastingumą. Štai atvejis, kaip vadovavimo mentalitetas mums stačiai kenkia. Vietoje to, kad elgtumės, kaip tas generolas, kuris turi kariuomenę ir ieško mūšių, kad tik galėtų savo kareivius į juos vesti, atėjo mums laikas elgtis kaip filosofui, kuris klausia, ar išvis ta kariuomenė reikalinga. Tad ar išvis SAS reikalinga? Aš esu pareiškęs savo asmenišką nuomonę, kodėl Sąjunga reikalinga. Jūs patys turite sau statyti klausimą: išlaikykime SAS, ar ją likviduokime?

Baigdamas siūlau šitokią mintį: SAS yra forma be substancijos, SAS neturi užsidegusių Dovydaičio tipo vadų, kurie ją vestų, SAS nėra organizuotai ideologinė, nes jos nariai, tu ir aš, esam pasyvūs krikščionys.

Šis Viktoro Nako studentų ateitininkų pavasario kursuose skaitytas kritiškas pasisakymas buvo pasiųstas visiems draugovių vadovams. Atsiliepė Philadelphijos draugovės vadovas Virgis Volertas, New Yorko draugovės pirmininkė Danutė Norvilaitė ir Clevelando pirmininkė Živilė Kliorytė.

Virgis Volertas

„Viktoro žodžiai neduoda tikros padėties vaizdo. Organizacija egzistuoja, nes yra tikinčiųjų žmonių, kurie su tais idealais išaugo ir su jais gyvena. Ideologija šiuo metu sėdi studentuose paslėpta, baimėje."

Perskaitęs Viktoro straipsnį, buvau šiek tiek nustebęs, kad jis taip stipriai ir, mano nuomone, vietose neteisingai yra išsireiškęs. Nesutinku su jo pasisakymu, kad Studentų Ateitininkų Sąjunga nebėra ideologinė organizacija, o tik efektinga vadovo ugdymo sistemos dalis. Aišku, mūsų gyvenime religija ir tikėjimas yra labai sumenkėję, materija labai sužavėjus jaunimą. Ideolgija šiuo metu sėdi studentuose paslėpta, baimėje. Modernūs laikai kažkodėl nesiderina su mūsų senomis religinėmis tradicijomis. Bet čia reikia įsiterpti, kad tikėjimas vis tiek egzistuoja mumyse. Šiuo metu, kai nėra progos išsireikšti atvirai, kiekvienas savyje turi tikėjimą, ir tas tikėjimas vis tiek nustato tam tikrus pamatus kiekvienam individui. Organizacija egzistuoja,

nes yra tikinčių žmonių, kurie su tais idealais išaugo ir su jais gyvena. Tik dėl to, kad jie nėra plačiai skleidžiami, kaip Dovydaičio, nereiškia, kad mes turime užmarinti mūsų organizaciją.

Šiuo metu studentai daugiau linkę į veiklą, liečiančią Lietuvos klausimus, dalyvaudami Bendruomenėje, Vlike. Keli studentai dirba "Voice of America" ir savo bendruomenių radijo valandėlėms. Šitai nereiškia, kad jie tai daro tik dėl to, kad galėtų "vadovauti". Jie čia yra radę naudingą veiklą. Studentai ateitininkai nėra tiek didelė organizacija, kad galėtų savyje tokią veiklą išvystyti, užtat daugumas yra nuėję ir dirba kitom organizacijom. Pagaliau šiuo keliu yra vykdomas lietuviškumo, inteligentiškumo ir visuomeniškumo principas.

Jo dažnai minima "vadovo" sąvoka gerokai atsiliepia sarkazmu. Nemanau, kad taip reikėtų žiūrėti į rimtą prof. Ylos darbą ir į rūpestingų, jaunų žmonių pastangas. Manęs čia juokas neima, šaipytis nesinori.

Viktoro žodžiai skatina pagalvoti, bet jie jokiu būdu neatstovauja studentų ateitininkų galvojimo ir neduoda tikro padėties vaizdo. Juose perdaug tirštų, tamsių dažų!

Danutė Norvilaitė

„Su Viktoro kritišku žvilgsniu turiu sutikti. Daugumas esame šioje organizacijoje įrašyti nuo pat mažens. Tas jaunimas, kuris pasilieka ateitininkuose, jaučia, kad ten yra kas. Studentai lanko universitetą, mokosi, bet kiek iš jų save ugdo religinėj plotmėj?"

Su Viktoro kritišku žvilgsniu į Studentų Ateitininkų Sąjunga turiu sutikti. Jo išvados teisingos. Nežinau, kur toliau griebtis. Problema daugiapusė, ir pilno atsakymo nėra.

Prie pastabos, kad SAS yra "socialinis klubelis" noriu šį tą pridėti. Dauguma studentų neįstojo į ateitininkus savanoriais, patraukti idealo. Apsidžiaugčiau ir nustebčiau, jeigu tokį bent vieną rasčiau. Mes esame dauguma šioje organizacijoje įrašyti nuo pat mažens, ir jinai mums, kaip "antri namai". Joje yra draugai, joje jaučiamės užtikrinti, nereikia apie nieką rūpintis. O kitas jaunimas, kuris domisi ateitininkais, negali jon stot, nes jau yra atskirtas nematomos sienos; tik tam tikri žmonės priklauso ateitininkams. Dažnai "ateitininkiškumas" būna perduotas vaikam tėvų, kurie patys stojo ton organizacijon. Tai nieko blogo nereiškia, kad tas jaunimas nepasisavina organizacijos idealų. Bet dažnai pas tokius randama tokia galvosena — jei esi namuose , kam rūpintis, kaip ir kodėl ten atsiradai?

Aišku, ne visas jaunimas taip galvoja. Tas jaunimas, kuris pasilieka studentuose ateitininkuose, jaučia kad ten yra kas nors gero, bet tiksliai nežino kas.

Bet kažkodėl bijom ar tingim, ar nenorim atsižvelgt į tą "substanciją", tą ateitininkišką esmę. O išlikt gyviem, būtinai turim grįžti ir suprasti ateitininkų pagrindus. Turim grįžt prie to klausimo, kas iš tikrųjų yra ateitininkas?

Klausimas girdėtas tūkstančius kartų, ir atsakymas mum per kursus įkaltas į galvas. Bet ar mes žinom, kas iš tikrųjų yra ateitininkas? Turime būtinai atkreipti dėmesį į savo pagrindus, į ideologiją.

Kiekvienas žmogus žiūri į bet kokią situaciją vis kitaip, o situacija vis ta pati. Taip yra ir su studentais. Studentai, Amerikoj ir Kanadoj augę, kitose sąlygose ir kitokioj aplinkoj, sau ras kitus prisitaikančius prie ideologijos tikslus. Negalima veikt taip, kaip buvo veikiama Lietuvoj ar Vokietijoj, nes ten nesame.

Man rodos, kad viena iš pagrindinių studentų bėdų yra ta, kad jie nėra suderinę šūkį ir principus su dabartiniu pasauliu. Studentai lanko universitetą, save lavina, mokosi, bet kiek iš jų save ugdo religiškai?

Galima ilgai, ilgai diskutuoti šias problemas, bet be susipratimo ir užsidegimo nieko nebus. Studentam ir visiem ateitininkam kyla toks pasirinkimas — ar pasilikt tamsiam, niūriam Platono urve, kur šešėliai vyrauja, ar žengt laukan, kur daug kas nesuprantama ir gal net nemėgiama, bet kur įmanoma pamatyti saulę ir pilnai įgyvendinti idealą.

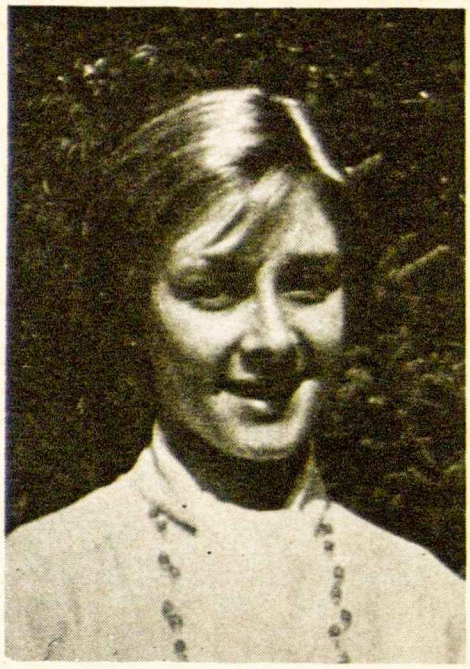

Živilė Kliorytė

„Su Viktoru sutinku, kad atėitininkai atlieka labai svarbų vaidmenį lietuviškame gyvenime, ugdydami vadus. Nežiūrint kiek svarbu ugdyti visuomenininkus, jei mes save vadiname ateitininkais, visa atnaujinti Kristuje pasilieka mūsų pirmoji pareiga ir paskirtis.“

Viktoras tiksliai apibūdina dabartinę ateitininkų padėtį. Su jo teigimu, kad SAS "nebėra ideologinė organizacija, o tik efektinga vadovo ugdymo sistemos dalis", sutinku ir kartoju jo žodžius, kodėl taip yra: "nes jos nariai, tu ir aš, esam pasyvūs krikščionys".

Beskaitydama "tipiško moksleivio ateitininko brendimą" (čia prileidžiu, kad Viktoras rašo apie tipiškus *veiklius* moksleivius ateitininkus, nes dauguma vis vien tokio brendimo neišgyvena) daug ką panašaus prisiminiau iš savo jau ne taip seniai praėjusių moksleiviškų metų. Viktoras tuos metus aprašė tiksliai, ir šiandien, mesdama žvilgsnį atgal į juos, drįsčiau spėlioti, kad ten prasidėjo pasyvaus krikščionio ateitininko "problema". Sakau pasyvaus krikščionio *ateitininko,* nes aišku, kad ateitininkų organizacija yra tik dalis krikščionio ir krikščioniško brendimo.

Nors tie metai buvo ir dabar yra moksleiviams pilni veiklos: susirinkimų, kursų, švenčių, stovyklų, susikaupimo vakarų, vis vien sakyčiau, kad trūko ir trūksta katalikiškumo principo pabrėžimo. Kai buvau moksleivė, buvo lengviau ir aiškiau, kaip įgyvendinti likusius 4 principus. Tuomet buvo svarbu *veikti,* važiuoti, daryti, parodyti visuomenei, kad moksleiviai ateitininkai gyvi ir veiklūs. Ir buvo smagu. Katalikiškumo stoka nebuvo labai pastebima, nes buvo katalikiškos gimnazijos ir religijos pamokos ir retkartinės rekolekcijos ir atrodė, kad to užteko. Tik išėjus į universitetus ir atėjus į pirmą studentų susirinkimą, kur jau ne taip smarkiai veiklos ratai sukosi, pradėjo kilti abejonės, ar man rūpi būti ateitininku? Ar iš vis suprantu kas yra ateitininkijos esmė? Kartu su veiklos įkarščiu atrodė, kad išgaravo ir priežastis būti ateitininku. Štai ir atsirado tie, kurie, anot Viktoro, "turi mechaniškus sugebėjimus sąjungai gerai vadovauti", bet neturi "dvasinio užsidegimo sąjungai vesti". Štai būrys (jei tiek) studentų, kurie turi sugebėjimą suruošti susirinkimą ar šventę, bet ateitininkuose nėra patyrę ar išgyvenę krikščioniško atsinaujinimo ar dvasios ir tokiam atvejyje mato vieną išeitį: remtis tautiškumo, inteligentiškumo, visuomeniškumo ir šeimyniškumo principais ir veikti lietuvių visuomenėj. Moksleivija juos paruošė lietuviškam visuomeniškam gyvenimui, tat tokią veiklą jie ir toliau tęsia. Krikščioniškam ateitininkiškam gyvenimui, drįstu sakyti, šeima ir mokykla daugiau paruošė, negu susirinkimai, kursai ar savaitgalio rekolekcijos. Katalikiškumo svarbos toje organizacijoj nepajutus, nesistebėtina kad ją įvertina dėl sugebėjimo juos išugdyti visuomenininkais, o ne dėl ko kito. Ir dėl to jie ateitininkų organizaciją traktuoja ne kaip ideologinę organizaciją, o tik kaip "efektingą vadovo ugdymo sistemos dalį".

Nedarau išvados, kad ateitininkų organizacija yra priežastis "krikščioniško pasyvumo". Kaip anksčiau minėjau, ateitininkai yra tik dalis krikščioniško auklėjimo, ir šeima, mokykla ir aplinka turi svarbų vaidmenį tame brendime. Nenoriu kaltinti nei vadų, nei narių — mokinys (jaunutis, moksleivis) turi mokytis, mokytojas (vadovas, globėjas) turi mokyti. Jei vienas ar kitas savo pareigos neatlieka, procesas pasibaigia trūkumu. Tik noriu pasakyti, kad ateitininkai šiomis dienomis, kaip ir didžiuma lietuviškos išeivijos, stropiai rūpinasi lietuvybės išlaikymu, o sielos reikalais mažiau. Taip, su Viktoru sutinku, kad ateitininkai atlieka labai svarbų vaidmenį, lietuviškame gyvenime ugdydami vadus, bet nereikia užmiršti, kodėl ateitininkai įsikūrė — įsikūrė kovai prieš bedievybę ir pasirinko šūkį "Visa atnaujinti Kristuje". Nežiūrint kaip svarbu ugdyti visuomenininkus, jei mes save vadiname ateitininkais, visa atnaujinti Kristuje pasilieka mūsų pirmoji pareiga ir paskirtis.

ATSINAUJINIMO PRADINĖ PATIRTIS

Susitelkimo savaitgaliuose dalyvavusiųjų pasisakymai

"Keli mėnesiai jau prabėgo ir dar vis jaučiu tą šilumą, kurią taip staigiai pajutau per atsinaujinimo savaitgalį".

Clevelando studentai

Clevelando studentams, skautams ir ateitininkams, suruoštam susitelkimo savaitgaliui vadovavo kun. Juozas Bacevičius.

Bendras įspūdis: "Labai geras. Sunku žodžiais pasakyti". "Manau, kad niekados nepamiršiu praėjusių rekolekcijų. Jos mane taip paveikė. Negalėčiau pradėti žodžiais aiškinti savo jausmų". "Daug išmokau. Šis savaitgalis buvo naujo gyvenimo pradžia lietuvių bendruomenėje. Dabar atradau lietuvių, su kuriais galiu melstis ir dvasia bendrauti. Tikiu, kad mūsų grupė augs — ir tai atsitiks per mūsų rekolekcijas". "Savaitgalis buvo labai geras. Tomis dienomis galėjom atitrūkti nuo asmeniško gyvenimo ir pasimelsti bei pagarbinti Dievą. Turėjom progos pasikalbėti ir pasidalinti sunkumais, džiaugsmais..."

Kokia to susikaupimo vertė? Kokia nauda Tau? "Labai verta, nes duoda progą atsiskirti nuo kasdieniško pasaulio, kasdieninių problemų, nesusipratimų ir atsiverti Dievo meilei ir ramybei, besidalinant su Juo ir Jo keleiviais". "Manau, kad labai svarbu, kad žmonės turėtų progą sueiti ir turėtų pakankamai laiko nusiraminti ir pagalvoti apie savo tikėjimą". "Galėjau tyliai pasimelsti ir pagalvoti, kaip Dievas veikia gyvenime".

Gal kas Tau ypač patiko? "Kiekvieno žmogaus asmeniškas atsivertimas, atsiliepimas Dievui". "Laisvė išsiaiškinti". "Dievo Šventa Dvasia buvo ir lydi mus". "Mišios ir išpažintis".

Gal ką galima pagerinti? Kaip? "Daugiau progų pasidalinti neramumais, abejonėm". "Tik dažniau rekolekcijas turėti".

Toronto vyresnieji moksleiviai

Toronto vyresniųjų moksleivių priešvelykinio susikaupimo dienoms vadovavo kun. Juozas Bacevičius ir sesuo Ignė Marijošiūtė.

Bendras įspūdis: "Labai patiko. Verta daugiau tokių rekolekcijų turėti". "Labai jaukus susiėjimas ir laisvas pasidalinimas mintimis ir jausmais. Buvo visi, kaip viena didelė šeima". "Daugiau sužinojau apie krikščionybę bendrai. Buvo smagu kalbėti apie religiją taip neformaliai". "Atvažiavau rekolekcijoms įpusėjus ir kai radau būrelį draugų ir pažįstamų giliai diskutuojant apie nuodėmę, buvau truputį sukrėsta ir išgąsdinta. Kuo daugiau įsijungiau ir klausiau, tuo daugiau pradėjau domėtis diskusijomis ir daugiau išmokti apie religiją, kitus žmones ir save. Iš pat pradžių buvo nepaprastas artumo jausmas..."

Kokia to susikaupimo vertė? Kokia nauda Tau? "Buvo labai vertinga, nes atidarė mano akis į Kristų". "Proga atsitraukti nuo kasdieninių smulkmenų ir pagalvoti apie svarbesnius dalykus, pasisemiant naujų minčių". "Daugiau sužinojau apie save per Dievą". "Kažkaip mažoj grupėj, palikus miestą ir smulkius rūpesčius, buvo lengviau susikaupti ir prisiartinti prie Kristaus. Esu dėkinga, kad turėjau progą apgalvoti daugelį dalykų, pasimokyti ir taip lengvai pasidalinti mintimis ir maldomis su kitais. Keli mėnesiai jau prabėgo ir dar visi jaučiu tą šilumą, kurią taip staigiai pajutau per atsinaujinimo savaitgalį. Taip pat nesu užmiršus, kaip nuostabiai visi įsigilino į diskutuojamas temas ir net ligi ankstyvo ryto kalbėjosi".

Gal kas Tau ypač patiko? "Susikaupimo vakaras; išpažintis". "Susitaikinimo sakramentas, kurio formatas ir pasiruošimas buvo originalus ir laisvas". "Viena didelė šeimyna". "Atviras susitaikinimo sakramentas; Mišios, kuriose visi dalyvavo; visų dalyvių atviras dalinimasis mintimis ir pergyvenimais".

Gal ką galima pagerinti? Kaip? "Mažiau paskaitų, per ilgai tęsėsi". "Sutrumpinti paskaitas". "Turėtų būti daugiau tokių progų susikaupti, pamąstyti".

atžalos

TIKINČIŲJŲ MOKSLEIVIŲ PERSEKIOJIMAS OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Daugumas lietuvių ir visi tikintieji okupuotoje tėvynėje priešinasi žiauriems komunistų siekiams. Jie dėl lietuvybės išlaikymo dažnai aukoja viską: sveikatą, laisvę ir gyvybę. Pavergtosios Lietuvos žmonės yra įsitikinę, kad Sovietų Rusijos valdžia nori sunaikinti Katalikų Bažnyčią tyliai ir greitai, neatsižvelgdama į priemones. Aš čia pateiksiu žinių iš „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" apie tikinčiųjų persekiojimus.

Tėvams uždrausta vaikus vežioti į bažnyčią. Valdžios atstovai moko vaikus neklausyti tėvų patarimų, neiti į bažnyčią ar katekizmo klases. Tos klasės yra persekiojamos ir baudžiamos. Tėvai gina savo teises į vaikų auklėjimą. Kartą viena moteriškė pareiškė policijos valdininkui: „Mes turime teisę vaikus vesti išpažinties. Jei neleisite viešai, mes slapta vesimės vaikus į bažnyčią, eisime į pogrindį."

Tėvų ir mokyklų vaikų auklėjimo kryptis yra nevienoda. Tėvų noras vaikus išauginti dorais ir religingais lietuviais, o mokyklų — ateistais, pionieriais, komjaunuoliais.

Mokyklose per pamokas skiepijamas ateizmas ir niekinama religija. Mokyklų koridoriuose ir klasėse sienos nukabinėtos karikatūromis, pajuokinančiomis tikinčiuosius. Bažnyčias lankantieji mokiniai tardomi, bauginami, kartais net baudžiami.

Pav.: mokinei, kuri lankė bažnyčią, buvo sumažintas elesio pažymys su įrašu: „Už bažnyčios lankymą." Mokiniai mokyklose yra mokytojų pajuokiami, jei jie tiki Dievą. Tie, kurie nepriklauso komjaunuoliams, yra grasinami, kad jie gaus blogesnius pažymius ir negalės tęsti mokslą aukštosiose mokyklose. Kovai prieš vaikų tikėjimą mokyklų vadovybės kviečiasi net slaptąją policiją. Mokyklų mokytojai verčia vaikus stoti į pionierius net apgaulingu būdu.

Viena mokytoja, norėdama visus vaikus įrašyti į pionierius, davė mokiniams lietuvių kalbos rašto darbą, kad išmoktų vaikai rašyti pareiškimą įstoti į pionierius. Baigus rašyti, ji pasakė vaikams: „Jūs esate dabar jau pioneriai."

Ateistinės kovos priemonės prieš bažnyčią yra spauda, susirinkimai, mokyklos, radijas ir televizija. Šios visos priemonės naudojamos kovai prieš religiją. Nevengiant faktų iškraipymo, neteisingų kaltinimų, tikinčiųjų išjuokimo ir pažeminimo. Tikintieji yra puolami, bet jiems neleidžiama atsikirsti. Bažnyčia okupuotoje Lietuvoje ne tik persekiojama, bet ir apiplėšiama. Vievio bažnyčia buvo apiplėšta. Plėšikas sugautas, kaltė įrodyta, bet teisėjo išteisintas ir paleistas.

Pabaigoje norėčiau atsakyti ir šitą klausimą: „Ko persekiojamieji laukia iš mūsų gyvenančių laisvėje?" Jie negali suprasti, kaip laisvasis pasaulis gali ramia širdimi praleisti tokias neteisybes, kuriomis paneigiamos žmoniškumo religijos ir sąžinės laisvės. Jie laukia, kad mes, esantieji laisvėje, skelbtumėme laisvajam pasauliui komunizmo daromas žaizdas mūsų religijai ir visai lietuvių tautai.

Aliukas Lelis

GINTO PASAKA. . .

Retai pasitaiko tokia proga, kad tėvai išvyksta iš namų, o pas tave atvyksta draugas. Niekas manęs su Vidu netrukdė, tai mes, kaip tikri menininkai, suėjom į mano fotografijos laboratoriją ir planavom sukurti pasaulio įdomiausią nuotrauką. Mano laboratorija (tėvelis taip tą kambarį pavadino) nėra pati geriausia, bet retai kur rasi tokį patogų kambarį nuotraukoms ryškint. Net Vidas, kuris gyvena

labai gražiam name priemiestyje, pas mane atvažiuoja ryškint nuotraukų, nes jis tokio kambario neturi. Tėvas man pasakojo, kad mano laboratorija būdavo anglių sandėlys iki pakeitė į alyvą, o dabar, kai arabų kainos mus privertė, mes šildomės namą dujom. Todėl, kai nebėra anglių nei alyvos tankų, aš kambarį pasisavinau ir sau įsitaisiau karališką laboratoriją. Įsigijau didžiausią stalą, lentynas ir kambario vidury įsijungiau raudoną lempą. Dabar aš tenai dirbu, kaip koks profesionalas. Užteks man girti savo kambarį, geriau tęsti pasaką.

Suėję mes keletą valandų mėginom visaip kreipti nuotrauką, kad tik išgautumėm ką nors įdomesnio, bet niekaip nesisekė. Išgirdom, kad prie namo pravažiavo gaisrininkai, tai mes tuojau pat paslėpėm popierius, kad saulė juos nesugadintų, ir išlėkėm be švarkelių pro šonines duris žiūrėt, kur čia pasaulis dega. Už porą blokų buvo matyt, kaip dūmai kilo iš namo. Žinoma, reikėjo nubėgti ir iš arčiau pažiūrėti. Vidas pirmučiausias nubėgo, bet aš iš paskos; nebūčiau pasidavęs, net jeigu ir širdies priepolį būčiau gavęs. Po poros minučių gaisrininkai visas liepsnas užgesino, ir net nebuvo ko ten daugiau žiūrėti. Nusiminę, kad nieko ypatingo nematėm, grįžom namo. Buvau laimingas, kad tėvų nebuvo, nes duris palikau atviras, jie ant manęs dažnai dėl to pyksta. Vėl abu grįžom prie nuotraukų. Vėl mes visaip kraipėm ir kraipėm nuotraukas, bet niekaip mums nesisekė sukurt nuotrauką, kuri stebintų pasaulį. Suskambėjo telefonas porą kartų ir staiga sustojo. Mes tuo laiku norėjom užlipti į viršų, bet niekaip negalėjom atidaryti. Išsigandę pasižiūrėjom vienas į kitą ir galvojom, ar mes badu mirsim, bet tada ir pagalvojom, kas būtų, jeigu svetimas mūsų namuose? Gal koks vagis įėjo į namą, kai mes gaisrą žiūrėjom, mus užrakino laboratorijoj ir atsiliepė telefoną. Aš mėginau pralįst pro mažytes durytes, pro kurias galėdavo anglis pasikast, bet aš tą dieną truputį per daug sausainių suvalgiau ir negalėjau pralįst. Vidas, kuris yra per pusę plonesnis už mane, bijojo net iškišt savo galvą, bet aš jį padrąsinau, kad mus abu išgelbėtų. Jis lengvai praslinko pro mažas duris ir man tuojau atidarė didesnes. Mes abu apsiginklavome kirviais ir plaktukais ir ėjom ieškoti vagies. Abu palengva užlipom į viršų, atsargiai atsidarėm duris ir apsidairėm, ar kas ant mūsų nešoks. Mojuodami kirviais, mes rėkėm, kad, jeigu vagis yra, jis geriau tuoj pat išeitų. Žiūrėjom po lovom, sandėliukuose, stalčiuose, po kilimu, kampuose, bet niekur neradom vagies. Pagalvojom, kaip vaikiškai pasielgėm, nusijuokėm ir pasižadėjom niekam nepasakot šio įvykio.

Klausimas: Ar Vidas supyks, kad šį rašinėlį parašiau?

Gintas Zaranka

Lietuvių tautos atstovė

Aš, būdama lietuvaitė, esu atstovė savo tėvynės. Todėl žmonių nuomonė apie mane yra daugiausia jų nuomonė apie visus lietuvius.

Savo mokykloje aš pasakoju draugams apie lietuvišką mokyklą, apie organizacijas, kur aš priklausau, ir apie įvairius minėjimus ir įvykius, kur kas vyksta. Jie supranta, kad lietuviai yra gyva, aktyvi tauta ir kad yra daug lietuvių išblaškytų po visą pasaulį, kurie dirba tėvynei. Aš atkreipiu draugų dėmesį, kad yra daug žymių lietuvių: Butkus, Gerulaitis, Rūta Lee ir kiti.

Mano mokslas ir elgesys irgi turi daug reikšmės, nes savo gabumais rodau, kad visa lietuvių tauta yra gabi.

Aš irgi bandysiu baigti aukštąjį mokslą, nes jeigu daugiau lietuvių baigs, tai kitų tautų žmonės matys, kad mes esame tikrai verti laisvos tėvynės.

Rasa Veselkaitė

Draugų įtaka

Mūsų draugai ir draugės turi didelę įtaką mūsų gyvenime. Draugų įtaka gali būti gera ar bloga. Daugelis vaikų sako savo tėvams: „Aš noriu, nes mano draugai gali". Vaikai naudoja šį argumentą, nes jie mano, kad būtų geriau sakyti: jei kiti daro, tai jie gali daryti. Bet yra kitaip: kai tikrai pats nori daryt, tai tada sakai, kad kiti vaikai tai daro. Čia yra du pavyzdžiai beveik tokie patys, bet mūsų jausmai kitokie. Bet daugiausia nuo to, ar mūsų draugai blogi, ar geri. Mums reikia pagalvoti, prieš renkantis draugus ir drauges. Reikia draugauti su tais žmonėmis. Nepakanka tėvų noro, kad būtume draugais.

Visuomet turime galvoti, kokią įtaką šis žmogus padarys mano gyvenimui. Reikia turėti savo stiprią nuomonę apie gerus dalykus ir blogus, kad draugai nenuvestų blogu keliu.

Rita Kutkutė

Pripažinimas. . .

Išėjau ir žiūriu. Pradėjo man ploti, triukšmauti. Stoviu scenoj. Mano veidas paraudęs, karštas. Negaliu pakreipti galvos nei į vieną pusę, nei į kitą. Tik matau šviesas ir kelis žmonių šešėlius. Bet girdžiu, kaip jie man ploja ir rėkia, ir švilpauja. Mano kūnas tirpsta ir negaliu pasijudinti. Tos kelios sekundės praeina kaip minutės, bet žmonės dar vis ploja ir šaukia. Negaliu suprasti, ką jie ten šaukia — bet suprantu, kad garbingai šaukia.

Pradėjau atsikvėpti, mano veido raumenys atsileido ir atsirado šypsena. Koks pilnas jausmas, tas rankų klepsėjimas ir žmonių balsų triukšmas. Kuo daugiau plojo, tuo daugiau drąsėju. Net išdrįsau ačiū pasakyti. Bet mano padėka nebuvo svarbi — tik mano būtybė. Vėl bandžiau nurimti: kad mano muskulai truputį daugiau atsileistų, pasilenkiau. Tada pamačiau, kad nėra išeities. Man tik reikės čia stovėti ir leisti jiems pasidžiaugti manim.

Kai protas pagaliau pradėjo veikti, pradėjau galvoti, kodėl čia jie plojo ir kėlė triukšmą. Buvo įdomus klausimas. Štai stovėjo mano šuniukas Repsis, kuris visada gudriai pasirodo žmonėms.

Vida Nakaitė

Jei laimėčiau milijoną

Jeigu laimėčiau milijoną dolerių loterijoj, mano fantastiški norai būtų labai dideli. Sunku man būtų nutart, kur ir pradėt. Aišku, aš padėčiau dalį į banką mokslui. Norėčiau pamatyti visą pasaulį, o ypatingai aplankyti ir pamatyti savo tėvų kraštą Lietuvą, apie kurią esu tiek girdėjus, skaičius ir mokinusią. Aš esu nusižiūrėjusi daug gražių drabužių. Jeigu laimėčiau, aš galėčiau juos įsigyti. Savo svajonėse taip pat noriu mašinos. Taip pat susikviesčiau savo draugus ir drauges ir turėtume didelį balių.

Visa tai puiku, bet tai tik svajonė.

Ramunė Duobaitė

Mūsų įtaka pasauliui

Man atrodo, kad mūsų įtaka aplinkai yra neigiama. Liūdna, bet tai teisybė. Kai žmogus ką nors išranda, mano, kad tai labai gera. Bet po kelių metų paaiškėja, kad tas išradimas kenkia. Žmogus sunaikina beveik visą pasaulį. Jis žudo gyvulius sportui. Jis užteršia vandenį, orą, žemę. Pramonė irgi kenkia. Automobiliai taip padaromi, kad veiktų tik trejus metus. Žmonės netaupo benzino, elektros, medžių ir upelių. Kitaip sakant, žmogus sudarko visą aplinką.

Jeigu mes nesirūpinsim pasauliu, tai po dvidešimt metų net neturėsim to pasaulio. Tada nereiks galvoti nei apie moralę, nei apie ką kitą, nes visa išnyks.

Rasa Kutkutė

Šioše "Atžalose" 236-238 psl. spausdinama medžiaga yra paimta iš Jaunystės Šauklio, *Detroito moksleivių ateitininkų laikraštėlio, kurį redagavo Virginija Kuraitė ir Živilė Idzelytė.*

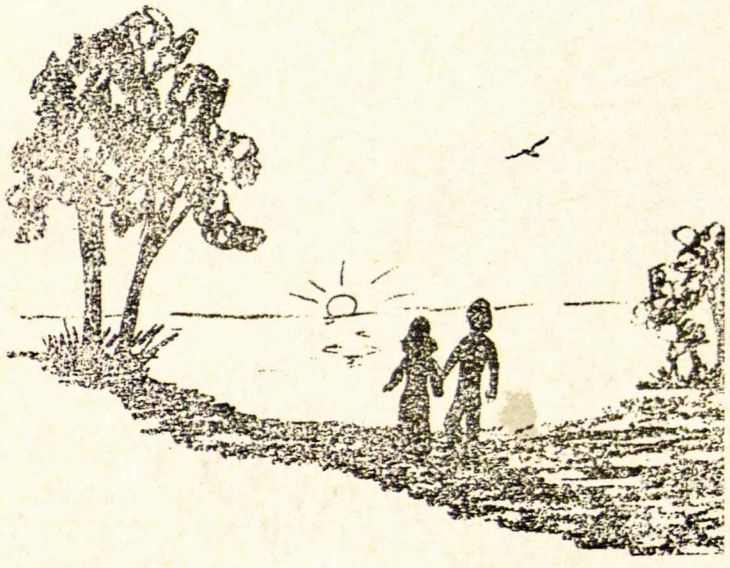

MEILĖ

Tai trumpas švelnus žodis.
Pradžioj daug laimės, geros valios,
Tada. . .
Meilė.
Palieka daug žaizdų.
Nepagydomų ilgus metus.
Tada. . .
Meilė.
Vėl iš naujo prasideda.
Ir vėl tas džiaugsmas atsiranda.
Gal pasiliks šį kartą.
Bet gal ir ne.
Meilė.

Virginija Kuraitė

ATSISVEIKINIMO ŽODŽIAI

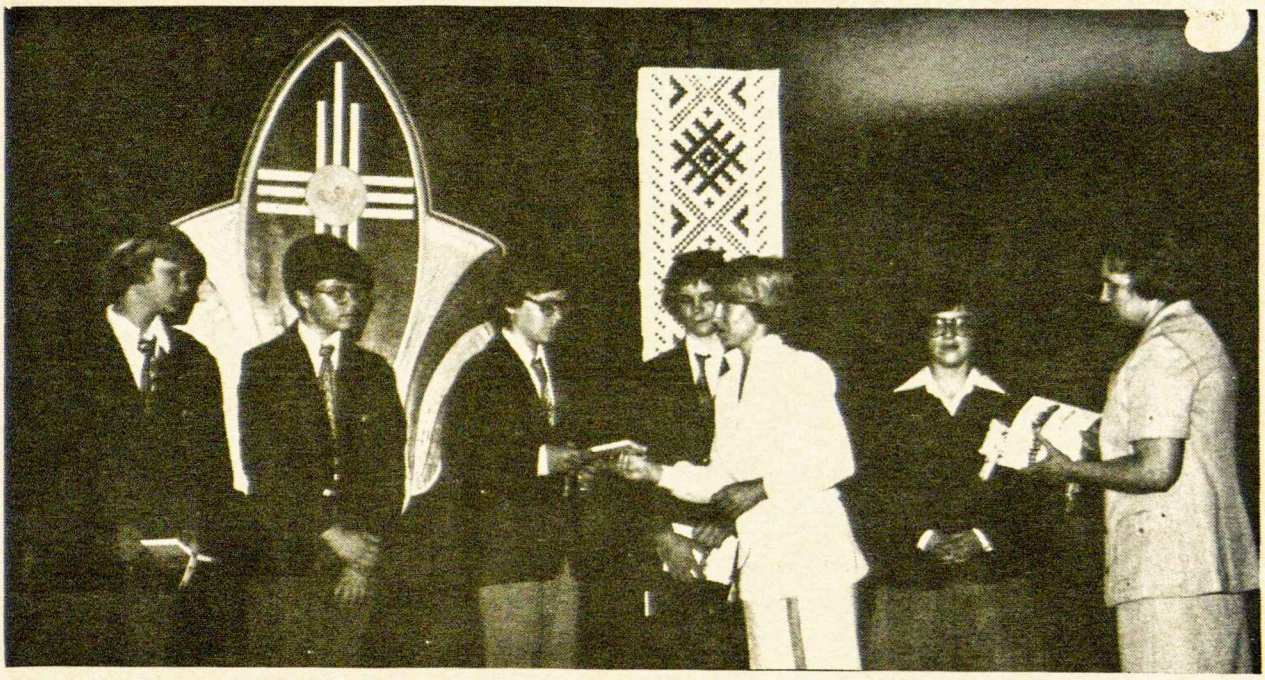

Atsisveikinant su Pr. Dielininkaičio kuopos "abiturientais" Juozu Kižiu, Dariu Polikaičiu, Arūnu Polikaičiu, Kastyčiu Degučiu ir Vida Momkute, jiems Ramunė Račkauskienė tėvų komiteto vardu įteikia po knygą. Dešinėj stovi kuopos globėja Agnė Kižienė.

Mūsų Marquette parko Šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos mokyklą šiais metais baigė vienuolika Pr. Dielininkaičio kuopai priklaususių ateitininkų. Kadangi mūsų kuopai priklauso tik jaunučiai ir jauniai, išleidžiant juos į kun. A. Lipniūno kuopą, septinto skyriaus mokiniai (po vasaros — jau aštuntokai) sukūrė jiems šiuos atsisveikinimo žodžius. Tenka pastebėti, kad Marquette parko lituanistinę mokyklą keturi mokiniai baigė vienais penketukais. Visi jie ateitininkai. Tai Daina Antanaitytė, Vida Momkutė, Darius Polikaitis ir Lina Vieraitytė. Sveikiname juos. Kiti čia aprašyti yra: Kastytis Degutis, Arūnas Polikaitis, Juozas Kižys, Vita Kazlauskaitė, Goreta Mikalonytė, Rita Normantaitė ir Rita Kapočiūtė.

Tau, Kastyti, linkim mes
Ir toliau sportuoti,
Nešti laurus, trofėjus,
Kalbint mergaites gražias,
Garbanas šukuoti.

O Arūnui linkim mes
Dar daugiau aplėkti.
Nesuspėjus atsikvėpt,
Vis kitur skubėti.
Dainas traukti iš širdies,
Muziką mylėti,
Ir pasaulio visomis
Kalbomis kalbėti.

Darius talentais turtingas!
Laimės jam tikrai nestinga.
Pianinas ir dūda,
Akordeonas su daina,
Mokslas, menas, dar ir sportas!
Jo gabumai — didis turtas!

Juozui patariam rimtai —
Nelakstyk per daug greitai!
Aplink parką bėgti moki,
Žaist krepšinį, šokti šokį...
Nors ir kaip tu besistengsi,
Vis vien vėjo nepralenksi.

Šviesiaplaukė mūsų Vita,
Gera draugė su Goreta,
Traukia dainą, groja fleitą,
Šoka šokį, visad greitą.
Jei pagalbos tik prireikia,
Jų neilgai laukti reikia.
Nors kulnukai nežemi,
Nesuklumpa jos abi.

Kai prieinam prie Dainos,
Geros, ramios ir švelnios...
Ką gali tu pasakyti,
Jei vien tik dorybės švyti?
Skaito ji literatūrą
Ir į mokslą rimtai žiūri.

Vidą žinom mes tikrai,
Visad stovi ji tvirtai.
Tikras pareigos žmogus —
Ji pasauly nepražus.

Šviečia klasėj mūsų Lina.
Skaito, rašo, piešia, trina.
Gražiai groja gitara —
Mes jai pritariam daina.

Paklausykit dar truputį,
Tai mūs Rita ir Ritutė.
Nuo klarneto neatstoja,
Viena net vargonais groja.

Jums visiems paliekant mus
Tariam šiuos trumpus žodžius:
Linkim laimės, gero vėjo!
Labai gaila, kad išėjot.

veikla

ATEITININKŲ FEDERACIJOS VALDYBOS VEIKLOS APŽVALGA

Dabartinė Ateitininkų Federacijos valdyba iš buvusios AF valdybos, kuriai vadodavo dr. J. Pikūnas, pareigas perėmė bendrame posėdyje, įvykusiame 1974 metais vasario mėn. Cicero, Illinois. Naująją valdybą sudarė Federacijos vadas dr. P. Kisielius, Federacijos dvasios vadas kun. S. Yla, generalinis sekr. V. Kleiza, reikalų vedėjas J. Pabedinskas, narė informacijai A. Skrupskelienė, protokolų sekr. A. Prapuolenytė, SAS referentas L. Sidrys, ASS referentas dr. A. Norvilas ir MAS referentas K. Girnius.

Vienas iš pirmųjų uždavinių, tekusių naujajai valdybai, buvo *Ateities* redaktoriaus suieškojimas, nes Toronte dirbusi redkacija toliau pareigų eiti nebesutiko. Federacijos Vado pastangomis naujuoju *Ateities* redaktoriumi sutiko būti kun. dr. K. Trimakas. Jo rankose *Ateitis* per paskutinius dvejus metus vėl sustiprėjo ir suspindėjo.

Pradėta žvelgti ateitin ir planuoti darbus bei ryškinti svarbesnius uždavinius. Perėmus pareigas, pajusta ateitininkijos organizuotumo stoka bei ribotas ryšių palaikymas. Nors vadinamės viena šeima, nevisuomet jaučiamės, kaip šeimos nariai. Tuo pačiu metu jau artėjo penkmetis nuo paskutinio Ateitininkų Kongreso, vykusio Chicagoje, ir pradėta rūpintis 1975 metais šaukti tradicinį IX kongresą.

Po ilgesnių svarstymų Fed. Valdyba apsisprendė sekančiam didesnių ateitininkijos įvykių ruošimo planui: 1975 metais ruošti jubiliejinę visų ateitininkų stovyklą Dainavoje, minint ateitininkijos 65 metų jubiliejų; 1976 metais aktyviai jungtis į Eucharistinį Kongresą Philadelphijoje; 1977 metais šaukti IX Ateitininkų Kongresą po reorganizacinės Palangos konferencijos 50 metų jubiliejaus atošvaita.

Kadangi organizacinė veikla vyksta per paskiras Sąjungas, kreiptasi į jas, prašant sustiprinti organizacinį momentą ir stipriau apjungti gyvuosius ateitininkus. Federacijos Vadas, stiprindamas ryšius, aplankė daug ateitininkiškų junginių, dalyvaudamas jų šventėse bei kituose iškilesniuose įvykiuose. Paskiri Valdybos nariai dalyvavo ateitininkiškose stovyklose, reprezentuodami Fed. Valdybą. Su tomis pačiomis intencijomis PLJKongreso metu Federacijos Vadas vyko į P. Ameriką ir mezgė ryšius su ten esančiais ateitininkais. Kaip atliepis šiuo metu Argentinoje ir Brazilijoje pradėjo veikti at-kų jaunimo būreliai. Dalinai to paties tikslo vedama, Ged. valdyba 1976 metų vasarą pasiuntė Liną Kojelį vadovauti Kolumbijos jaunimo stovyklai.

Jubiliejinė atovykla, praėjusi gražioj nuotaikoj ir lietaus nesustabdyta, sujungė apie 500 ateitininkus vieną savaitę bendram darbui, džiaugsmui ir maldai. Tai buvo pirmoji tokia ateitininkų stovykla šiame kontinente. Joje mestos mintys bei idėjos rado atgarsį paskirose Sąjungose, o dabar atsispindi ir šio Kongreso darbuose, kurie bus tartum tos stovyklos darbų tęsinys.

Įsijungimas į Eucharistinį Kongresą buvo paliktas kiekvieno ateitininko asmeniškai iniciatyvai, nors sendraugiai ir čia dalyvavo organizuotai, suruošdami savo Sąjungos suvažiavimą. Gi paruošiamuosiuose Kongreso darbuose ateitininkai paliko savo pėdsakus, užtikrindami lietuvių tinkamą reprezentaciją.

Šiuo Kongresu dabartinė valdyba užbaigia pirmąjį savo darbų etapą. O jų, šalia jau suminėtų, buvo ir daugiau:

Ateities žurnalo leidimas ir atsakomybė oficialiai perimta iš MAS, nes jiems tas darbas tapo per sunkus esamomis sąlygomis; buvo patvirtinti jaunučių ir jaunių uniformų projektai, kuriuos paruošė J. Damušienė; buvo sudaryta nauja Ateitininkų Šalpos Fondo Valdyba, kuriai vadovauja dr. V. Šaulys; Ateities knygų leidyklos bustinė iš New Yorko buvo perkelta į Southfield, Mich.; jai vadovauja dr. K. Keblys, uoliai talkinamas p. Bajorūnienės; buvo tęsta prof. S. Šalkauskio kūrybinės premijos organizavimas, ir jubiliejinės stovyklos metu įteikta kun. S. Ylai; mecenetui kun. J. Prunskiui prašant, sudaryta komisija skirti premiją už religinį veikalą; ji atiteko prof. A. Maceinai; buvo talkininkauta, sudarant paskiras Sąjungų valdybas ir šiuo metu galima džiaugtis, turėdami visas tris Sąjungas tvirtose rankose; buvo pravesti Ateitininkų Tarybos rinkimai.

STUDENTŲ ATEITININKŲ PAVASARIO KURSAI

Kovo 18-20 dienom Dainavos stovykloje, JAV, įvyko studentų ateitininkų pavasario kursai. Viskas įvyko maždaug šitaip.

Penktadienio vakarą studentai turėjo pradėt

Studentų Ateitininkų pavasario kursai Dainavoje

Šaltam ore šildosi Susikabinę (iš kairės): Aloyzas Pakalniškis, Danutė Saliklytė, Rūta Šulytė ir Jonas Dunčia.

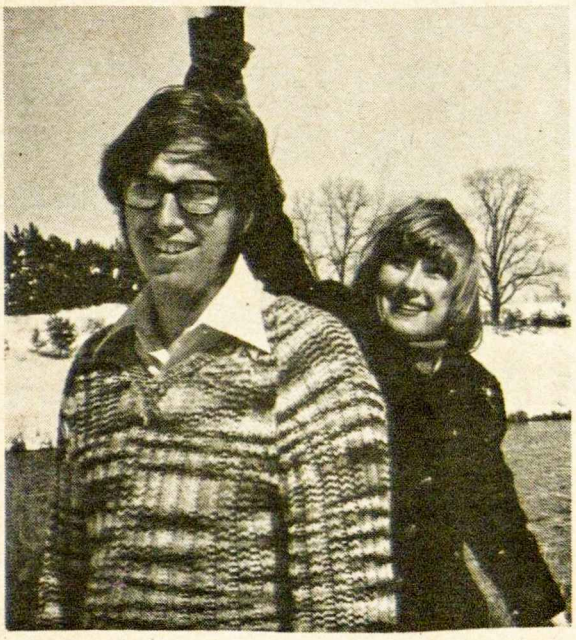

Grasilda Reinytė "karūnuoja" SAS pirm. Saulių Girnių.

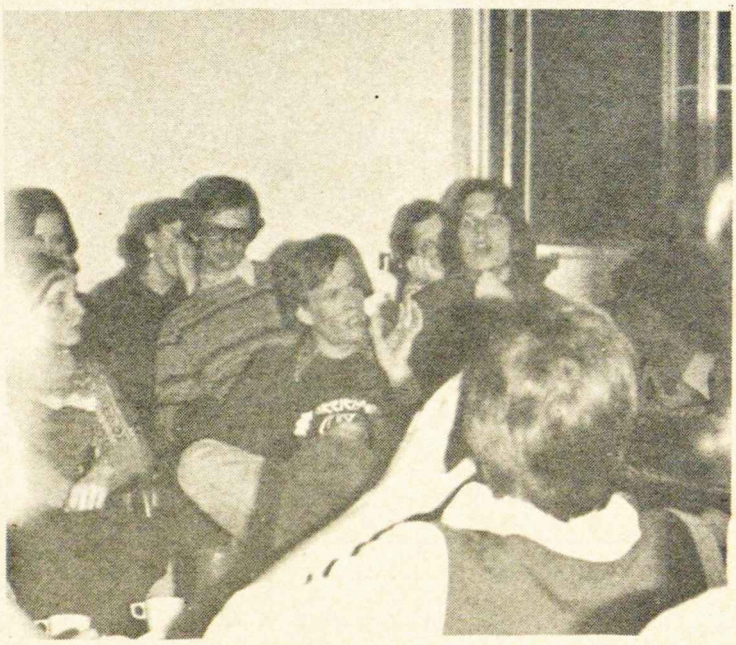

Diskutuoja Algis Dunčia, Viktoras Nakas ir "auksaburnis" Underys.

Visi pasiruošę sniego gniūžčių kovai, išskyrus Gediminą Murauską.

Ką kuždа Ofelija Barškėtytė Dianai Pauliūtei?

rinktis. Po ilgų egzaminų ir po ilgos kelionės visi labai džiaugėsi, susiradę progą atsikvėpti, su draugais pabičiuliaut, su naujais susipažint. Taip ir įvyko, tik gaila, ne Dainavos patalpose, bet vienoje pakelės vietovėje. Kada galų gale atsirado pamestieji "juodi avinėliai", kaip subrendę išauklėti žmonės, visi susitvarkė ir nuėjo gulti, tik gaila, kad ne į nustatytus kambarius. Vis dėlto nereikia visų kritikuot, nes buvo daug tokių, kurie mokėjo tvarkingai elgtis.

Taip po tokio "linksmo penktadienio" einame į šeštadienį. SAS pirmininkas Saulius Girnius atidarė stovyklą, paaiškindamas taisykles. Po to sekė jo paskaita apie Dovydaitį. Paskaitoje buvo aplamai supažindinta su ateitininkų istorija ir kokį ryšį su ja turėjo Dovydaitis. Taip pat buvo trupučiuką kalbėta apie Dovydaičio asmeninį gyvenimą. Visi mes išklausėme dr. J. Girniaus parašytos Dovydaičio monografijos sutrumpintą versiją. Žinoma, daug lengviau (nors tai yra liūdna realybė) paklausyt tokios paskaitos, negu perskaityti knygą. Tur būt, beveik vienintelis studentas, kuris perskaitė šitą knygą, buvo pats paskaitininkas, taigi autoriaus sūnus — Saulius Girnius.

Toliau sekė skaidrės apie "Ateities" žurnalą. Nuostabu buvo žiūrėti į mūsų praeitį ir "klausytis" žodžių jau seniai nebegyvenančių žmonių.

Vėl reikia ką nors pakritikuoti, tai, būtent, rodymo techniką. Labai erzina, kada girdi iš juostelės ką nors sakant apie tokį ir tokį redaktorių, o paveikslai yra tai apie eglaitę, tai apie tris apsikabinančias mergaites. Nežinau kieno kaltė — ar to, kuris rodė, ar to, kuris parengė šį montažą (ne to, kuris parengė šį montažą — Red.).

Po montažo sekė trumpa paskaita apie knygą "Idealas ir laikas". Turėjo būti fuksų paruoštas simpoziumas apie šitą knygą, bet jie nusigandę atsisakė. Tai paskaitininkė Daina Kojelytė trumpai apibrėžė šią knygą. Tada sekė pietūs ir gan ilgas laisvalaikis.

To laisvalaikio labai reikėjo, nes per jį pasiruošė du asmenys, kurie turėjo perimti neatvykusių simpoziumo "Ką man reiškia atsinaujinti Kristuje" dalyvių vietas. Buvo keturi dalyviai: Jonas Juozevičius, Danutė Norvilaitė, Grasilda Reinytė ir Jonas Dunčia. Simpoziumas nebuvo iš tikrųjų simpoziumas. Kiekvienas pareiškė savo nuomones, ir taip viskas praėjo.

Po to buvo Mišios.

Vėliau, tą vakarą, su kun. J. Šarausku įvyko laisvos diskusijos apie Bažnyčią, ar ji pritampa prie dabartinio gyvenimo? Visi gavo progą pasisakyt neaiškumus, ir kun. Šarauskas, kaip teologas, bažnyčios atstovas, bandė mums mūsų problemas išaiškint. Ne vien tik jis mums Bažnyčios nuomonę sakė, bet daug kartų pareiškė savo nuomonę, kur kartais ir nevisiškai su Bažnyčios sutapo. Žmonės labai lengvai galėjo su juo pakalbėt ne vien tik dėl to, kad jis, būdamas jaunas, geriau supranta, ką mes jaučiame, bet stovyklos "spiritas" irgi padėjo žmonėm lengviau kalbėt. Diskusijos tęsėsi gan ilgai. Daug žmonių geriau jautėsi po diskusijų, kai kuriems dar daugiau galva susimaišė. Pabaigus oficialias diskusijas, ligi pat ryto daug dar tarpusavy buvo kalbėta ir ginčytasi.

Sekmadienį, po pusryčių, buvo Viktoro Nako paskaita apie dabartinę ateitininkiją (tekstas spausdinamas šiame "Ateities" numeryje — Red.). Jis jaučia, kad mums trūksta stipriai ateitininkiškai veikiančio žmogaus, kuris galėtų atgaivinti dvasią. — "Trūksta mums naujo Dovydaičio". Tai tiesa, bet kilo klausimai, ar toks vienas galėtų atgaivinti dvasią, o gal mes tokio žmogaus nepripažintume, nes nenorime paklusti ar pasiduoti vadovaujami.

Daina po Viktoro paskaitos trumpai papasakojo apie Ateitininkų kongresą, po jos visi išsiskirstė į būrelius ir gavo progą pareikšti nuomonę apie SAS centro valdybą, apie kursus, apie ateitininkiją ir jos reikalus.

Taip pasibaigė kursai. Tikimės, kad visi jos dalyviai kokį nors įspūdį parsivežė.

Grasilda Reinytė

STUDENTŲ ATEITININKŲ SĄSKRYDIS New Yorke

Studentų Ateitininkų sąskrydis įvyko gegužės 28 - 29 dienomis New Yorke su dideliu pasisekimu. Suvažiavo iš Philadelphijos, iš Maryland, iš Chicagos, iš Worcesterio ir iš paties New Yorko apylinkės. Iš viso dalyvavo dvidešimt devyni žmonės.

Sąskrydžio pirmoji dalis įvyko Kultūros Židinio bibliotekoje. Atidarė New Yorko studentų ateitininkų draugovės pirmininkė Danutė Norvilaitė, trumpai pasveikindama. Tada sekė jos fotografuotos skaidrės iš Lietuvos, iš Neringos jaunimo stovyklos ir iš Italijos. Jose buvo Trakų pilies, Vilniaus ir Kauno miestų ir Lietuvos kaimo vaizdai. Matėm Danutės giminių ūkį; ypatingai įdomūs *lietuviški* skalbinių kabliukai, jų *lietuviškas* langas ir jų *lietuviškos* vištos. Danutė įdomiai paaiškino savo fotografijos meną.

Po skaidrių sekė Rasos Razgaitienės

pravestas pašnekesys apie gyvenimą dabartinėje Lietuvoje. Dalyvavo studentai, neseniai atvykę iš Lietuvos. Tai Leonas Juozapavičius, 26 m. ir „Benis" Gudelis, 21 m. Rasos gerai paruošti, specifiški klausimai ir Leono ir Benio informaciniai, spontaniški atsakymai sudarė puikų pagrindą diskusijoms. Kartais jų nuomonės buvo skirtingos, kas pridėjo daugiau judrumo.

Pašnekesį baigus, SAS pirmininkas Saulius Girnius, atvykęs iš Chicagos, trumpai tarė žodį. Jis pranešė apie naujai išrinktą SAS valdybą ir jos planus. Per Sauliaus pokalbį visi sužinojo apie SAS veiklą ir paragavo lietuviško humoro iš Chicagos.

Po Sauliaus kalbos reikėjo pasistiprinti — valgėm itališką pomidorų pyragą (kitaip kartais vadinama: pizza).

Užkandę stebėjome *Ateities* redakcijos paruoštą montažą. Su muzika, pasakojimu ir paveikslais, šio žurnalo istorija buvo lengvai ir aiškiai perduota.

Sąskrydžio dalyvių žymiai sumažėjo po montažo. Likusieji dalyviai nuvyko į Manhattan Chinatown, kur vaišinosi egzotiškais valgiais, ne visai lietuviškam pilvui taikytais.

Po vakarienės reikėjo pėstiems eiti į kino teatrą. Teatras buvo įsteigtas Jono Meko ir yra „Soho" sekcijoj. Ten rodo tiktai Avant-Garde filmus. Tas, kurį mes matėm, vadinasi „11 x-14". Vienas dalykas buvo absoliučiai aišku: kad filmas buvo absoliučiai neaiškus.

Sekmadienį, 11 val. rytą, susirinkome Smith Point State Parke, prie jūros. Ten prie vandens šaltas vėjas smarkiai pūtė. Buvo pora drąsuolių, kurie įlindo į vandenį, bet ten ilgai negalėjo išbūti. Visi kiti bėgiojo po smėlio kopas, mėtė sviedinį, dirbo kryžiažodžius ar tik kaitinosi saulėje.

Po ilgos dienos grįžom į Kultūros Židinį, kur išklausėm šv. Mišias, kurias laikė tėvas Placidas Barius. Tada smagiai lošėm stalo tenisą. Kai visi stalai buvo padėti ir salė sutvarkyta, sąskrydis buvo uždarytas. Baigtos dvi įdomios, linksmos dienos.

Rasa Bobelytė

Rasa Bobelytė ką tik baigė gimnaziją. Rudenį universitete pradės studijuoti komunikacijos mokslus. Už savo rašinius amerikiečių tarpe laimėjo nemaža premiją.

NEW YORKO STUDENTAI
Veiklos apžvalga

Apie New Yorko studentų ateitininkus sunku pradėt kalbą be ilgų istorijų. Dėl nesusipratimų, nedarbingų valdybos narių ir mokslo sąlygų nepasisekė per paskutiniuosius metus atgyvinti studentų ateitininkų veiklą. Septyniasdešimt šeštų metų pavasarį atrodė, kad vėl atgis draugovė, nes pirmininkavimą apsiėmė Aura Ošlapaitė, bet jai teko iškeliauti iš New Yorko mokslo reikalais. Kovo mėnesį, šiais metais SAS centro valdybos pirmininkas Saulius Girnius pradėjo skambinti New Yorkan — Dainavos studentų kursuose dalyvavo viena atstovė iš New Yorko.

Kovo 25 dieną Kultūros Židinyje įvyko po ilgos pertraukos studentų ateitininkų susirinkimas. Buvo patvirtinta nauja valdyba: pirm. Danutė Norvilaitė, sekr. Dalia Vaičekauskaitė ir ižd. Juozas Juška. Susirinkęs jaunimas (nemaža dalis ne ateitininkų) pasisakė norintis daugiau sužinoti apie ateitininkus — kas jie yra, ką jie veikia. Sekantis susirinkimas įvyko balandžio 15 d. Kalbėjo p. Norvila apie ateitininkų istoriją ir kokia buvo ateitininkų veikla Lietuvoje.

Buvo valdybos nutarta, paskatinant SAS centro valdybai, suruošti rytinio pakraščio sąskrydį. Neplanavome formalių, intensyvių paskaitų, tik įdomų, smagų savaitgalį, per kurį studentai galėtų pasidžiaugti mokslo metų pabaiga (žr. aprašymą šiame *Ateities* numeryje).

New Yorke turime labai daug veiklos problemų. Per du įvykusius susirinkimus yra atsilankę maždaug 44 jaunuoliai, retas kuris visuose trijuose susibūrimuose dalyvavo. Planuodami susirinkimą, nežinom, kuri grupelė atsilankys, kokio amžiaus ir interesų grupė. O dar yra koks penkiolika jaunuolių, kurie vis sako, kad labai domisi ir nori atvykti, bet kaip nos jiems nepasiseka. Studentų yra, tik reikia juos sugraibyti, ir tai nėra lengva.

Sekantis susirinkimas planuojamas liepos mėnesį. Žadam skaityti ir nagrinėti *Tris pagrindinius klausimus,* spausdintus pirmam *Ateities* numeryje.

Danutė Norvilaitė

DETROITO MOKSLEIVIAI
1976 - 1977-tų metų veikla

Spalio 3 dieną keletas kuopos narių susirinkom ir praleidom smagų popietį Stoney Creek parke.

Lapkričio 7 dieną vyko mūsų pirmas oficialus kuopos susirinkimas. Jis buvo pas p. Kurus, Kanadoje. Pagrindinėje susirinkimo dalyje vyko diskusijos tema: „Ar pasaulis keičia mus, ar mes keičiam pasaulį?"

Lapkričio 26 - 28 dienomis įvyko moksleivių kursai Dainavoje. Iš mūsų kuopos dalyvavo Arūnas Keblys, Algis Petrulis ir Gintas Zaranka.

Detroito ateitininkų šeimos šventė

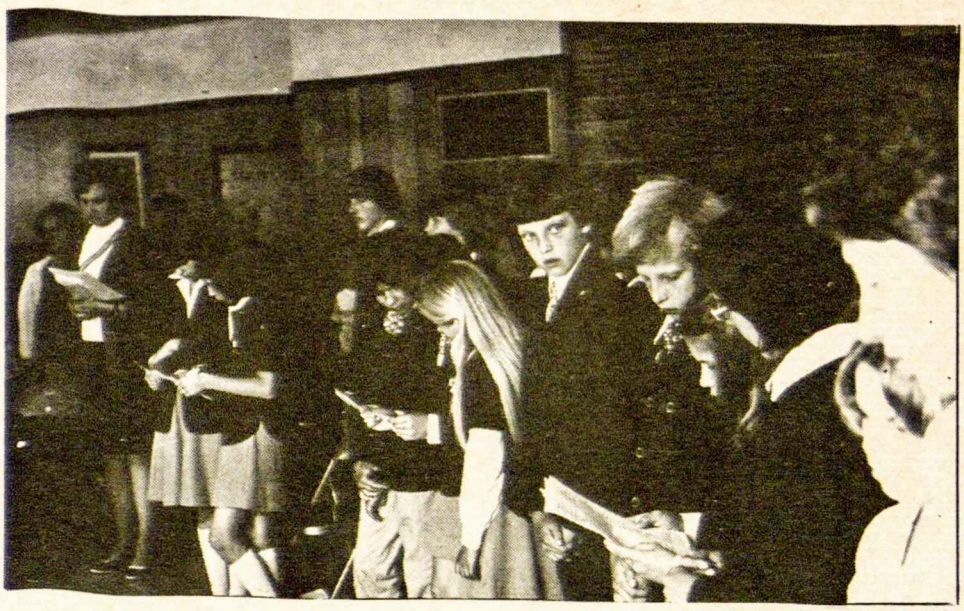

Detroito jauniai ateitininkai kartu skaito At-kų Credo.

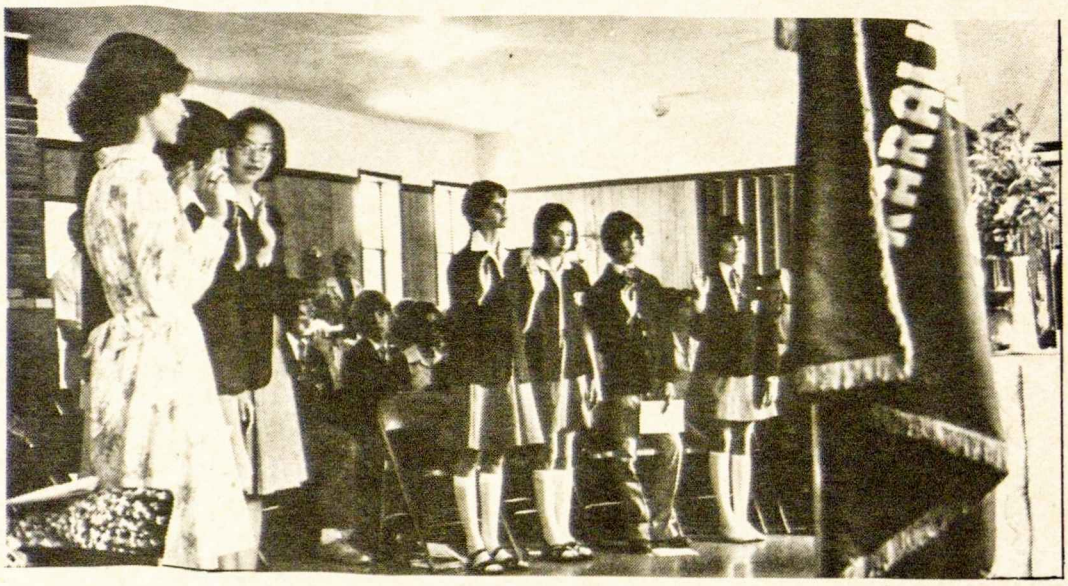

"Kryžiaus ir ateitininkų vėliavos akivaizdoje, pasižadu sekti Kristų, dirbti ir aukotis Dievui ir Tėvynei..."

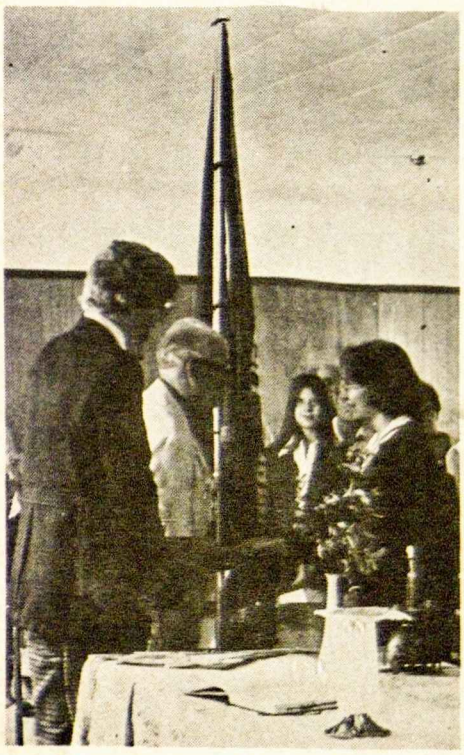

Buv. At-kų Federacijos vadas dr. A. Damušis ir MAS pirm. S. Čyvas sveikina Rasą Veselkaitę.

Detroite ateitininkų dvasios vadas, kun. A. Babonas, praveda iškilmingo įžodžio eigą.

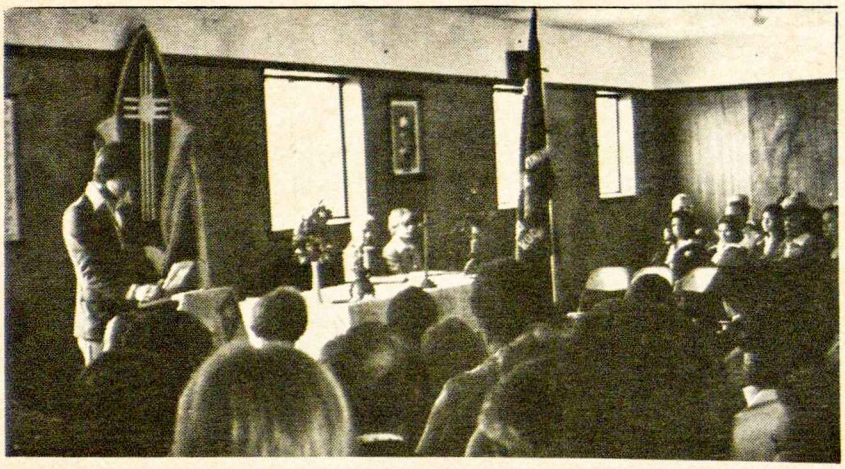

Detroito moksleivių at-kų pirmininkas, Virgis Kasputis, skaito skaitymą per šv. Mišias.

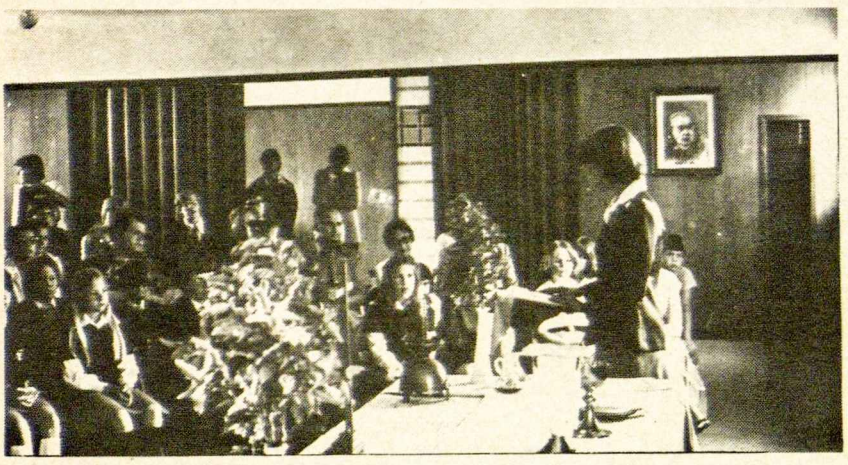

Įžodininkė Alma Lelytė taria padėkos žodį visų kandidatų vardu.

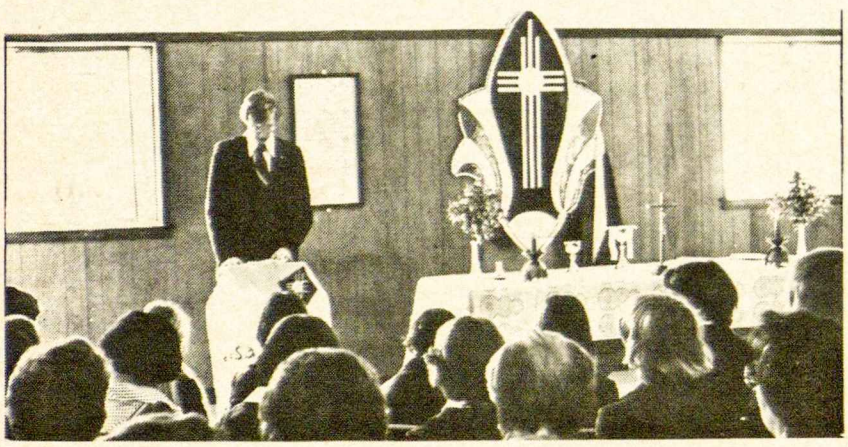

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos centro valdybos pirmininkas, Saulius Čyvas, sveikina Detroito at-kus ir svečius ir kviečia visus įIX-tąjį At-kų Kongresą, kuris įvyks šių metų rugsėjo 1-4 d. Clevelande.

Ateitininkiškasis jaunimas davęs iškilmingą įžodį per Detroito at-kų metinę šeimos šventę Dainavoje. Iš kairės sėdi pirmoj eilėj: K. Veselkaitė, R. Veselkaitė, A. Lelytė, R. Neverauskaitė; antroj eilėj: G. Černiauskaitė, D. Petrulytė, N. Zarankaitė; stovi trečioj eilėj: globėja G. Damušytė, R. Nakaitė, V. Smalinskaitė, V. Duobaitė; ketvirtoj eilėj: M. Gražulis, A. Pikūnas, P. Doveinis.

Gruodžio 12 dieną buvo visos kuopos susirinkimas Kultūros Centre. Pagrindinę susirinkimo dalį atliko Viktoras Nakas, kalbėjo tema: „Kas atsitiks su lietuvių veikla už 20 metų.“ Paskui vyko tradicinis fuksų priėmimas, ir pradėta nauja tradicija: naujų globėjų krikštas. Po susirinkimo daugumas nuvyko į Southfield Areną čiuožti.

Gruodžio 26 - sausio 1 dienomis vyko Žiemos Kursai. Penki nariai atstovavo mūsų kuopą. Jie buvo: Virgis Kasputis, Aliukas Lelis, Vida Nakaitė, Vidas Neverauskas ir Taura Zarankaitė.

Sausio 30 dieną įvyko trečias susirinkimas p. Kaspučių bute. Mūsų globėja, p. Gražulienė, kalbėjo apie šventuosius ir šventumą. Pramogai mes matėm skaidres iš Žiemos Kursų ir savaitgalio Dainavoje.

Kovo 13 d. pas p. Petrulius vyko susirinkimas. Prieš susirinkimą buvo suruošta išvyka į „roller skating“ Dearborne. Susirinkime buvo daugiausia aptariama Studijų Dienos ir Kuopos laikraštėlis.

Kovo 25 - 27 dienomis buvo mūsų ir Clevelando ruošiamos Studijų dienos. Labai smagiai moksleiviai iš įvairių miestų praleido savaitgalį Dainavoje.

Gegužės 29 dieną įvyko mūsų paskutinis susirinkimas pas p. Skiočius. Šiame susirinkime išrinkome sekančių metų valdybą, apsvarstėme studijų dienas.

Gegužės 29 Dainavoje įvyko Ateitininkų šeimos šventė. Taip baigėsi 1976 - 1977 metų Detroito Karaliaus Mindaugo kuopos veikla.

Iš *Jaunystės Šauklio, Detroito moksleivių ateitininkų kuopos laikraštėlio*

TRUMPAI

“Ateities” žurnalo jaunimo konkurso terminas — rugsėjo 15 d. Premijos bus įteiktos spalio 29 d., Chicagoje.

Los Angeles ateitininkų šeimos šventė įvyko gegužės 15 d. šv. Kazimiero parapijoje. Prieš šv. Mišias, moksleiviai ir vienas studentas davė įžodį bažnyčioje. Apeigas atliko kun. dr. A. Olšauskas. Šventei vadovavo sendraugių skyriaus pirmininkas A. Polikaitis. Po šv. Mišių parapijos salėje, R. Čekanauskaitė, B. Trotmanaitė, R. Nelsaitė ir A. Kontrimaitė skaitė referatus. Po to sekė muzikinio pobūdžio meninė programos dalis.

Detroito ateitininkai suruošė savo metinę šventę gegužės 29 d. Dainavoje. Šv. Mišias atnašavo Detroito ateitininkų dvasios vadas kun. A. Babonas, ir laike jų kandidatai (iš viso 14) davė įžodį. Po pamaldų L. Bajorūnas, Detroito sendraugių pirmininkas, ir svečias S. Čyvas, MAS pirmininkas, tarė sveikinimo žodžius. Pietų metu gimnazijos abiturientai ir daug nusipelnę globėjai buvo apdovanoti dovanomis. Akademinę programą išpildė jaunieji ateitininkai.

MOKSLEIVIAI

Vasario 16-tos gimnazijos vysk. Motiejaus Valančiaus moksleivių ateitininkų kuopos susirinkimas įvyko vasario 27 d. JAV Karo aviacijos pulk. D. Skučas ir Vokietijos ateitininkų centro valdybos pirm. Ar. Norkaitis pravedė diskusijas apie šeimyniškumą ir tautiškumą.

Vasario 16-tos gimnazijos vysk. Motiejaus Valančiaus moksleivių ateitininkų kuopos nariai suruošė iškylą į Strasbourgą (Prancūzijoje) gegužės 7 d. Naują valdybą sudaro: pirm. R. Gunteris, vicepirm. R. Reškevičius ir sekr. L. Rekašiūtė.

Los Angeles Mačernio kuopos moksleiviai gegužės 13 d. suruošė susirinkimą, kuriame M. Sandanavičiūtė kalbėjo apie vertybes ir jų sugrupavimą.

Partizano Daumanto jaunieji ateitininkai iš Chicagos iškylavo gegužės 22 d. Turnbull miške, prie Ravinia.

Kun. Lipniūno moksleivių kuopos metinė šventė įvyko birželio 4-5 d., Jaunimo centre, Chicagoje. Šeštadienį kun. dr. K. Trimakas kalbėjo apie krikščioniškąjį atsinaujinimą; stud. L. Rimkus — apie kultūrą, o MAS pirm. S. Čyvas — apie ateitininkiškuosius reikalus. Sekmadienį kuopos dvasios vadas kun. J. Šarauskas atnašavo šv. Mišias, kurių metu kandidatai davė įžodį. Po pamaldų sekė sveikinimai ir vaišės.

Detroito moksleiviai ateitininkai išleido kuopos laikraštėlį “Jaunystės Šauklį”. Redagavo Virginija Kuraitė ir Živilė Idzelytė.

STUDENTAI

Chicagos studentų draugovės susirinkimas įvyko birželio 19 d. p. Lieponių sodyboje. Kun. dr. K. Trimakas atlaikė šv. Mišias, kurių metu kandidatai davė įžodį. Naujai išrinkta valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. Danutė Saliklytė, vicepirm. Domas Lapkus ir Grasilda Reinytė, sekr. Ramunė Kubiliūtė ir Alė Pabedinskaitė, ižd. Aloyzas Pakalniškis ir patarėjas Vytas Narutis. Dvasios vadu vėl pakviestas kun. dr. Kęstutis Trimakas.

Studentų ateitininkų sąskrydyje New Yorke, gegužės 28ę29 d., “suskridę” 29 asmenys stebėjo skaidres iš Lietuvos, Italijos ir Neringos jaunimo stovyklos, “Ateitis” istorijos vaizdinį ir garsinį montažą, Meko avangardinį filmą, klausėsi R. Razgaitienės, L. Juozevičiaus ir B.

Ateitininkų šeimos šventė Los Angeles

Kun. dr. A. Olšauskas šventina Aušros Vartų jaun. moksleivių kuopos naują vėliavą. Prie vėliavos — P. Grušas ir D. Polikaitienė.

Los Angeles ateitininkų šeimos šventės dalyviai gegužės 15 d.

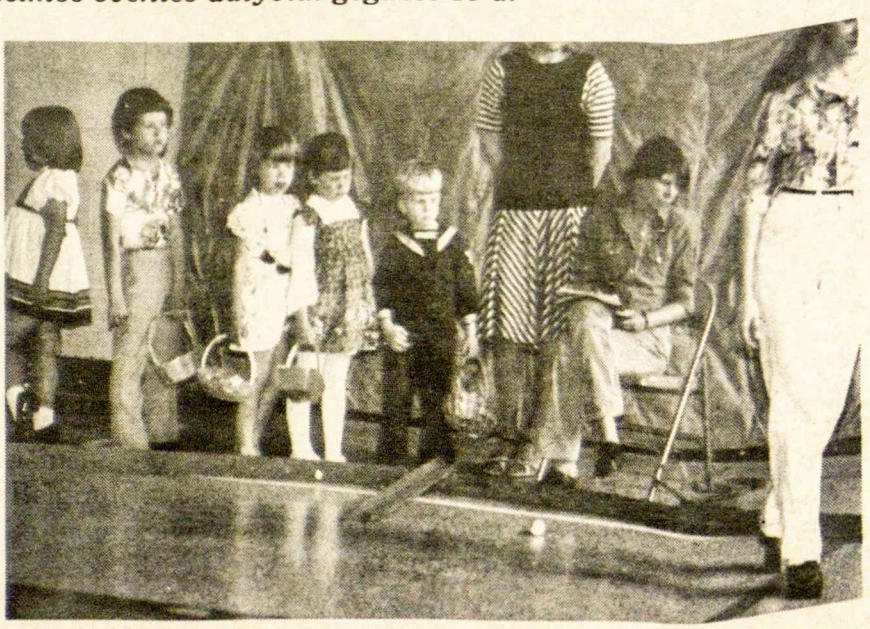

"Ar mano margutis atlaikys ir nesuduš?" Prano Dielininkaičio jaunesniųjų moksleivių kuopos Chicagoje margučių ritinėjimo varžovai, žiūrovai ir teisėjai.

Gudelio informacinio pašnekesio apie dabartinę Lietuvą bei SAS pirm. S. Girniaus kalbos apie SAS centro valdybos veiklą.

Toronto vyresnieji moksleiviai ateitininkai dalyvavo krikščioniško atsinaujinimo savaitgalyje balandžio 1-3 d., Sharon, Ontario, Kanadoj, kuriam vadovavo kun. Juozas Bacevičius, OFM, ir sesuo Ignė.

Clevelando studentai, ateitininkai ir skautai, kovo 18-20 turėjo susikaupimo savaitgalį, kuriam vadovavo kun. Juozas Bacevičius, OFM.

Diplomais apvainikuoti

Jonas Račkauskas įgijo istorijos doktorarą iš Ottavos universiteto, Kanadoje. Savu laiku buvo Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirmininkas.

Antanas Razma, jr., nusipelnė medicinos doktoratą Illinois universitete, Chicagoje. Yra Studentų Sąjungos referentas Ateitininkų Federacijos valdyboje ir *Ateities* redakcijos narys.

Linas Sidrys, buvo apdovanotas medicinos doktoratu Chicagos universitete. Yra *Ateities* redakcijos narys ir buvo Studentų Sąjungos referentu Ateitininkų Federacijos valdyboje.

Irena Skiriūtė-Jurijonienė įsigijo dantų gydytojos diplomą. Dirbo Studentų Ateitininkų Sąjungos centro valdyboje.

Juozas Polikaitis gavo magistro laipsnį metalurgijos inžinerijoj iš Illinois technologijos instituto. Jis yra *Ateities* administratorius.

Roma Olšauskaitė, baigė farmokologijos studijas Chicagos Medicinos mokykloj magistro laipsniu. Ji priklauso *Ateities* redakcijai.

Rita Čyvaitė baigė muzikos studijas magistro laipsniu Clevelando valstybiniame universitete. Ji vadovauja Neries vokaliniam vienetui.

Amžinybėn iškeliavo

Vladas Mingėla, žurnalistas ir visuomenininkas, rašęs daugelyje laikraščių, jų tarpe ir Ateityje. Mirė balandžio 29 d.

Dr. Domas Jasaitis, gydytojas, visuomenininkas, žurnalistas. Ateitininkų pirmūnas, Palangos konferencijoje paskelbęs šūkį "Nazariečio kraujas mus įpareigoja". Rašęs ir *Ateityje.* Šįmet atsiliepė į atsišaukimą, sutikdamas ateiti talkon vadovauti krikščioniško atsinaujinimo savaitgaliams. Mirė birželio 5 d.

Pranas Vainauskas, visuomenininkas ir politikas. Ateitininkas nuo 1911 metų. Mirė birželio 19 d., New Yorke.

Mirusiųjų artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

laiškai

Jūsų redaguojamas "Ateities" žurnalas yra įdomus, dinamiškas ir jaunatviškas mintimis. Jaunas ir senas gali pasisemti minčių. Ištvermės ir sėkmės Jūsų darbe!

Balys Lukošiūnas
Chicago, Ill., JAV

Kiekvienas studentas privalėtų perskaityti

"Asmuo ir istorija" — tai A. Maceinos straipsnis vasario mėn. "Ateities" numeryje. Kiekvienas studentas ateitininkas privalėtų tą straipsnį perskaityti ir tam paskirti vieną susirinkimą, kuriame būtų dalinamasi to straipsnio mintimis. Tai labai svarbu, nes šiandien klausimas "kas mes esame?" yra taip dažnai girdimas.

Tėviškės Žiburiai, gegžuės 19

Prancūzaitė apie "Ateitį"

Gavusi Amerikoj spausdinamų jaunimo žurnalų sąrašą, anglų kalbą studijuojanti, o taip pat vienai teatro grupei priklausanti jauna prancūzė laišku paprašė atsiųsti jai po vieną žurnalo egzemplioriy. Tame sąraše buvo ir "Ateities" vardas. Jos prašymą išpildžiusi "Ateities" redakcija gavo laišką, kurio dalį čia spausdiname, išvertę lietuvių kalbon. — Red.

Buvau labai laiminga ir nustebusi gavusi Jūsų žurnalo vieną egzemplioriy, nes nedaug kas teatsiliepė į mano laišką. Gailiuosi, kad nesuprantu lietuvių kalbos... Pirmas dalykas, kas man patiko žurnale, tai paveikslai, nes jie rodo žmones, kuriems patinka gyventi, būti kartu, diskutuoti, eiti, dainuoti. Antra, galėjau atskirti įvairių straipsnių rūšis: kronikas, apsakymus, poemas... Taip pat Jūsų žurnalas neatrodo kaip vien madų žurnalas, kuris patraukia jaunimą kvailom pletkų, grožio ir madų problemom. Jame matosi siekis sukurti ryšius tarp skaitytojų ir parodyti, kaip nuostabiai gera turėti draugus.

Įdomu, kad Jūs lietuvių jaunimui suteikiat galimybę skaityti jų kalba. Apgailestauju, kad Jūs nespausdinat šio žurnalo ir anglų kalba.

Dėkoju ir sakau visiems "bonjour".

(Jei priimat) Jūsų visų draugė

Andreé Droll
Strasbourg, Prancūzija

Ateities Literatūros Fondas

Tikslas: 1. Telkti lėšas lietuvių grožinės literatūros leidimui. 2. Rūpintis vertingų literatūrinių knygų leidimu, ypač tokių, kurioms mūsų komercinės leidyklos skiria mažiau dėmesio.

Kodėl? 1. Kol dar mūsų pajėgūs kūrėjai rašo, reikia jų raštus leisti. Jei neleisime, jie nerašys. O be kūrybos — kokia mūsų lietuviškos egzistencijos prasmė išeivijoje? 2. Grožinės literatūros, ypač poezijos, leidimas duoda ne pelną, o nuostolį: 3. Mažėjant skaitytojų skaičiui ir didėjant spausdinimo kainoms, literatūrinių knygų leidimas nėra įmanomas be mecenatų pagalbos.

Nariai. AL Fondui gali priklausyti kiekvienas, sumokėjęs 29 dol. metinį įnašą. Šiuo metu Fondui priklauso apie 80 narių.

Privilegijos: 1. Nariai gauna visas tais metais Fondo lėšom išleistas knygas. 2. Speciali nuolaida perkant ankstesnius Fondo leidinius. 3. Metiniai įnašai yra tax-deductible.

Lėšos: 1. Metiniai narių įnašai, 2. Pajamos už parduotas knygas, 3. Specialios mecenatų aukos.

Kas leidžia? AL Fondo finansuojamas knygas leidžia ATEITIES leidykla specialia Literatūros Serija. Rankraščius spausdinimui parenka leidyklos redakcinė komisija, kurią šiuo metu sudaro K. Bradūnas, V. Skrupskelytė ir K. Keblys.

Ką Fondas atliko? Iki šiol Fondo lėšom išleista 13 knygų: dvi antologijos, aštuonios poezijos knygos ir trys prozos veikalai. Ypatingai teigiamo dėmesio iš skaitytojų ir krtikų susilaukė K. Bradūno redaguota išeivijos poetų antologija "Lietuvių Poezija III", jaunųjų poetų antologija "Tiltai ir tuneliai" ir pernai išleistas Icchoko Mero romanas "Striptizas". Fondo leidiniai įvairiais keliais pasiekia ir okupuotą Lietuvą. Susilaukiame gražių atsiliepimų. O "Lietuvių Poezija III" ten net tapo pageidaujama juodosios rinkos preke.

Atsiųsta paminėti

O. V. Milašiaus. MIGUEL MANARA. Šešių paveikslų misterija. Vertė Antanas Vaičiulaitis. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Chicaga, 1977. Grafika ir iliustracijos V. O. Virkau. 94 psl. Kaina 4.00 dol.

Kazys Almenas. SAUJA SKATIKŲ. "Draugo" premijuotas romanas. Aplankas dail. V. O. Virkau. Spausdino "Draugo" spaustuvė. Chicaga. 249 psl. Kaina 5.00 dol.

TĖVYNĖS SARGAS. Politikos ir socialinių mokslų žurnalas. 1977. Nr. 1 (37). Leidžia Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga. Red. P. Maldeikis. Turinyje: Arkivysk. J. Matulaitis ir lietuvių krikščionių demokratija (M. Krupavičius), Lietuvių krikščionių demokratų pažiūra į bendrines organizacijas ir jų veiklą; Didysis skilimas (V. Staugaitis), VLIKas ir Lietuvos laisvinimo kova (dr. D. Jasaitis), VLIKo uždaviniai ir ateities sąranga (A. J. Kasulaitis), Vieneri metai Lietuvos laisvinimo fronte (dr. J. K. Valiūnas), Lietuvos laisvinimo ilgalaikiai darbai ir priemonės (kun. V. Bagdanavičius), Ar viską padarėme mūsų švietime? (A. Rinkūnas), Lietuvybės išlaikymas — kertinis akmuo mūsų ateičiai (Pr. Alšėnas), M. Draugelytė-Galdikienė — visuomenininkė (M. Liulevičienė).

Į LAISVĘ. 1977 m. Balandžio mėn. Nr. 69 (106). Leidžia Lietuvių Fronto bičiuliai. Šį nr. redagavo Vyt. Vaitiekūnas. Turinyje: Vakarų Europa ir komunizmas (R. Bačkis), Europos laisvė ir NATO (D. Skučas), Susitikimai su Pr. Padaliu (St. Žymantas), Idėjos ir darbai.

Rb 1.50

ALp(LKA)1786
1977, Nr.7

90. 326. 19